

СУБОТНЯ СУСТРЭЧЫ

Як зварыць аўсяны кісель і спячы пульхны блін? Стажыроўка замежнікаў-беларусаў

стар. 7

МАКСИМА МАЛАДЫХ

Звычайным людзям нельга гэта бачыць. Сыграць каханне і... галоўную ролю

стар. 13

ІНІЦЫЯТЫВА

Дзе жылі цмокі і волаты? Што знайшлі археолагі на Юравай гары

стар. 5

ТЭМА

Усё пачынаецца з... мультфільмаў? У чаканні "Анімаёўкі" і "Лістапада"

стар. 12

Фота Сяргея БАБРОВА

Мне б за татам прайсці след у след...

Віншаванне Прэзідэнта з Днём бацькі

Дарагія суайчыннікі!

Сёння ў Беларусі ўпершыню адзначаецца Дзень бацькі, прызначаны падкрэсліць асаблівую значнасць ролі мужчын у выхаванні дзяцей, стварэнні моцнай і ішчаслівай сям'і.

Фундаментам шматвяковага ўкладу жыцця беларускага народа заўсёды былі традыцыйныя сямейныя каштоўнасці, дзе бацька – галава і апора для ўсяго роду, крыніца назапашанага ў пакаленнях вопыту, сілы і мудрасці продкаў.

У сучасным свеце менавіта асабісты прыклад, клопат і падтрымка бацькі з дзяцінства выхоўваюць адказнасць, працавітасць,

павагу да старэйшых, гатоўнасць служыць Радзіме і абараняць сваю зямлю.

Упэўнены, новае свята ўмацуе аўтарытэт бацькоўства ў грамадстве і нароўні з Днём маці стане адной з любімых сямейных урачыстасцей.

Няхай у нас, мужчын, заўсёды хапае сіл на ўзорнае выкананне бацькоўскага абавязку дзеля будучыні дзяцей і працітанна любімай Беларусі.

Ад усёй душы жадаю вам і вашым блізкім моцнага здароўя, добра, міру і дабрабыту.

Аляксандр Лукашэнка

ART-БЛОГ

Поні, сабакі і козы ў тэатры. Чым не класіка?

стар. 8–9

ПОГЛЯД З ХХІ СТАГОДДЗЯ

Ад драўлянай калыскі да дамавіны. Без нашага брэнда гісторыя чалавецтва была б іншай

стар. 15

Стратэгія Першага

“Мастацтва вечнае, а імкненне народаў да дружбы і міру пераадолее любыя перашкоды”.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр ЛУКАШЭНКА

Дыялог аднадумцаў

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 18 кастрычніка сустрэўся з расійскім філосафам і грамадскім дзеячам Аляксандрам Дугіным. Размова доўжылася больш за дзве гадзіны.

Кіраўнік дзяржавы і Аляксандр Дугін абмеркавалі шмат пытанняў на злобу дня. Гэта быў дыялог аднадумцаў з агульнымі поглядамі на складаныя прашы, якія цяпер адбываюцца ў грамадстве.

Беларускі лідар, звяртаючыся да расійскага філосафа, адзначыў: “Мой прашы за ўсё інтарэс заклячаўся ў тым, каб вы на свае вочы паглядзелі, як жыве Беларусь. Я спадзяюся, вы яе не адкрываеце ў сваёй свядомасці і не лічыце чужой. Нглядзеўчы на тое што сёння гэта незалежная, суверонная дзяржава”. Аляксандр Дугін загідуў і падзякаваў за запрашэнне наведаць краіну: “Я даўні паклоннік і Беларусь, і вашага курсу. Ніколі ў ім не сумняваюся. У самыя складаныя часы (паміж нашымі дзяржавамі былі складаныя часы) я ўсёй душой, усім сэрцам, усімі сваімі магчымамі падтрымліваў вас, тую лінію, якую вы вылілі”.

Аляксандр Лукашэнка і Аляксандр Дугін закрунулі тэму інтарэсаў Саюзнай дзяржавы з пункту гледжання палітычных прашы, што адбываюцца ў свеце, абмяняліся поглядамі на ідэалогію на сучасным этапе. Прэзідэнт Беларусі загадаў свае прадказанні двухгадовай даўніны, што яму разам з Уладзімірам Пуціным дазвадзіцца стаць спінай да спіны і адстралявацца.

“Што мы бачым сёння? Мы гэта сёння і бачым, — канстатаваў Аляксандр Лукашэнка. — Таму нам трэба трымацца адзін каля аднаго”.

Жыццё з Вялікім тэатрам

У Вялікім тэатры Беларусі адбылося ўшанаванне народнага артыста Беларусі, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь, кавалера ордэна Францыска Скарыны Сяргея Франкоўскага: 15 кастрычніка саліст оперы адзначыў 60-годдзе.

Прывітальны адрас Кіраўніку дзяржавы Аляксандру Лукашэнка са сцэны тэатра зачытаў міністр культуры Анатолій Марусевіч. “Сваёй шматгадовай творчай дзейнасцю вы ўнеслі значны ўклад у развіццё беларускай выканальніцкай школы і папулярызацыю нацыянальнага музычнага мастацтва”, — гаворчыца ў віншаванні.

Прэзідэнт падзякаваў кіраўніцтву краіны за ўвагу і падтрымку, а гледачам — за любоў і адданасць мастацтву.

Лепш разумець адзін аднаго

Першы фестываль лацінаамерыканскай культуры праходзіў у Мінску з 15 па 22 кастрычніка.

Арганізатары мерапрыемства пасольства Балівійскай Рэспублікі Венесуэла, Фелэратыўнай Рэспублікі Бразілія, Рэспублікі Куба, Дамініканскай Рэспублікі, Рэспублікі Нікарагуа, а таксама ганаровы консул Рэспублікі Эквадор, усмешна з мастацкай галерэі “Універсітэт культуры і Нацыянальнай кіна-

студыі “Беларусьфільм”.

Палчас адкрыцця фестывалю, якое адбылося ў Палацы Рэспублікі, намеснік міністра замежных спраў Юген Штакоў адзначыў, што культурынае ўзаемадзеянне — важны элемент збліжэння народаў Беларусі і краін Лацінскай Амерыкі.

Культурны абмен дае магчымасць лепш разумець адзін аднаго, бачыць новыя перспектывы супрацоўніцтва. Важна усмешна праасуюць інфармацыю аб нашых краінах, знаёміць грамадзян з багатай культурой і традыцыямі, шукаць новыя шляхі ўзаемадзеяння ў сённяшніх

напростах умовах. Паводле слоў Югена Андрэевіча, Лацінская Амерыка ўяўляе сабой унікальны сплав розных культур, нацыянальнасцей, традыцый і сучаснасці. “Гэта сапраўднае буйства фарбаў і гукаў. Захоўваючы індывідуальную непаўторнасць, лацінаамерыканская культура адначасова змяшчае рысы шматлікіх народаў і плямёнаў, якія жылі, змагаліся і тварылі на землях Лацінскай Амерыкі”, — падкрэсліў намеснік міністра.

Асноўнай пляцоўкай фестывалю стала мастацкая галерэя “Універсітэт культуры”. Там можна было ўбачыць выставу “Палітра фарбаў Лацінскай Амерыкі”. У экспазіцыю ўвайшлі творы выдатных мастакоў Эквадора і Кубы, вырабы народных майстроў з Венесуэлы, Дамініканы і Нікарагуа. Палчас выставы загідулі дзюгустай нацыянальнага страў, лекцыі аб традыцыйных нацыянальнай культуры любіць і пашуючы паўсюль. Пасол таксама падкрэсліў, што якісці беларусы блізка лацінаамерыканскай культуры:

— Надаўна прыхаўшы ў Мінск, я паслеў жоу заўважыць гаўноныя рысы беларускага народа: дружалюбнасць, гасціннасць і жадаюць завесці новых сяброў.

На даўна прыхаўшы ў Мінск, я паслеў жоу заўважыць гаўноныя рысы беларускага народа: дружалюбнасць, гасціннасць і жадаюць завесці новых сяброў.

На даўна прыхаўшы ў Мінск, я паслеў жоу заўважыць гаўноныя рысы беларускага народа: дружалюбнасць, гасціннасць і жадаюць завесці новых сяброў.

У чаканні гасцей

Чарговая апаратная нарада міністра культуры Рэспублікі Беларусь Анатолія Маркевіча з начальнікамі ўпраўленняў і аддзелаў міністэрства адбылася 18 кастрычніка. Дзякуючы сродкам відэасувязі, ўзел у нарадзе прынялі таксама начальнікі ўпраўленняў культуры абласных выканальных камітэтаў.

Абмяркоўваліся мерапрыемствы, запланаваныя на найбліжэйшы час. Стажыроўка кіраўнікоў замежных нефрафесійных калектываў мастацкай творчасці і грамадскіх арганізацый беларускай замежжа пройдуць з 23 па 29 кастрычніка. У ёй возьмуць ўдзел трынаццаць дзясят чалавек са Злучаных Штатаў Амерыкі, Італіі, Казахстану, Латвіі, Літвы, Расійскай Федэрацыі і Эстоніі (падрэзаны аб меркаванай праграме мерапрыемства чытайце на старонцы 7).

Выязная калегія Міністэрства культуры па пытанні работ на аб’ектах гісторыка-культурнай спадчыны, іх ролі ў жыцці рэгіёнаў і ў

сферы турызму адбудзецца 27 і 28 кастрычніка. Паводле праграмы калегіі, у Гродзенскай вобласці яе ўдзельнікі мусюць наведаць такія помнікі, як сідзіба Агінескі і Залессі; замкі ў Крэве Смаргонскага раёна, у Галынахах Ашмянскага раёна і ў Наватрудку; Каложскае царква і Стары замак у Гродне. У Брэсцкай вобласці меркавана наведаць палац Сяпегі ў Ружанска-Пружанскага раёна, палац Пуслікоўскі ў Косаве Івацкіўскага раёна і каліччэ-палацкава Ажыцкаў у Закозельі Драгічынскага раёна.

Акрамя таго, рабочая група Міністэрства культуры, у склад якой увайшлі міністр, яго намеснікі, начальнікі аддзелаў і ўпраўленняў, 20 Латвіі, Літвы, Расійскай Федэрацыі і Эстоніі (падрэзаны аб меркаванай праграме мерапрыемства чытайце на старонцы 7).

Выязная калегія Міністэрства культуры па пытанні работ на аб’ектах гісторыка-культурнай спадчыны, іх ролі ў жыцці рэгіёнаў і ў

Начальнік галюнага ўпраўлення дзяржаўных спецыяльных культурных мерапрыемстваў і прафесійнага мастацтва Ірына Дыгва

Начальнік аддзела міжнароднага супрацоўніцтва і ўзаемадзеяння са сродкамі масавай інфармацыі Міністэрства культуры Вікторыя Ратабальская (злева) і гаўноны спецыяліст аддзела (дапаўняльнай работы, культуры і ў справах моладзі Чарыжыўскага райвыканкома Анажэла Чырчэла

ма ў Бабруйскім і Магілёўскім раёнах. Работнікамі міністэрства былі праведзены прамыя тэлефонныя лініі і

Узнагароды — маладым

Беларусы заваявалі золата, срэбра і бронзу на XVI Маладзевых Дэльфійскіх гульнях дзяржаў-удзельніц СНД.

Спаборніцтва праходзілі з 14 па 18 кастрычніка ў Таджыкістане. Мэта гульніў — развіццё крэатыўных індустрыяў, выяўленне маладых талентаў і ўнікальных амдыслоўцаў па дысцыплінах мастацтваў, прафесійнай і навукова-тэхнічнай творчасці. У Душанбе з’ехалася каля 500 юнакоў і дзюгустав узраое ад 10 да 25 гадоў з краін Сааружэнства Незалежных Дзяржаў. Селітня гульні былі прысвечаны Году народнай творчасці і культурнай спадчыны ў СНД. У склад журы ўваходзілі вядомыя дзюгуставы

мастацтваў і навукоўцаў-мастацтвазнаўцаў. Беларуская дэлегацыя выступіла годна: золата ў намінацыі “Духавыя інструменты” ўладстоны Аляксея Іарласопаль. Срэрэбраны медаль — у Алены Кузняцовай (“Эстрадныя спевы”), Любові Глазавой (“Фартэпіяна”), Шімура Нікіцічэна (“Скрыпка”), Марты Шчэрбіч (“Выяўленчае мастацтва”), ансамбля кафедр харэаграфіі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў (“Народны танец”), Бронзу ў намінацыі “Акадэмічныя спевы” ўзяла Марыя Шыдлоўска. Таксама дыпломна ўзнагароджаны Дар’я Дзівісанва (“Сольныя народныя спевы”) і Людміла Кір’явала (“Мастацкі рамяства”).

— Мы прывезлі дадо шмат прыемных эмоцый, папяронах

арганізатарамі. Сам горад душоўны, і ад удзелу ў спаборніцтвах мы атрымалі столькі сонца, было так цёпла і цудоўна! — падзялілася ўражаннямі Алена Кузняцова. Таксама палчас Дэльфійскіх гульняў загідулі навукова-практычную канферэнцыю. Доклад беларускай дэлегацыі прадстаўляў Аляксандр Філіпаў, дырэктар Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кадраў БДУКМ. Даслельчак падкрэсліў значнасць захавання нематэрыяльнай культурнай спадчыны як важнага элемента міжкультурнага супрацоўніцтва краін СНД.

Ульяна КАСЦЮНІНА Фота аўтара

Удзельнікі праекта каля памятнага камяня, усталяванага на месцы сідзібы, дзе ў пачатку XX стагоддзя жыў Марк Шагал

“Наш Шагал” у Нарве

Праект “Наш Шагал”, распачаты яшчэ ў снежні беларускім таварыствам “Сябры” з Эстоніі, паспяхова завершаны.

У межах ініцыятывы, прысвечанай 135-годдзю з дня нараджэння Марка Шагала, былі абвешчаны міжнародны конкурс дзюгустав малюнкаў і анлайн-спабарніцтва па чытанні першаў майстра. На конкурс малюнкаў паступіла каля 400 работ з Беларусі, Расіі, Эстоніі, Латвіі, Літвы і Польшчы. Таксама творная крэатыўная мастакоў пад кіраўніцтвам педагогаў расправавала і стварыла шасціметровы мурал у манеры Шагала на адной са сцен літэя Нарвы.

Больш за тое, у маі на інтэрнэт-платформе Zoom праведзена першая міжнародная анлайн-канферэнцыя, у якой прынялі ўдзел мастацтвазнаўцы швеескага Музея Марка Шагала, палмаскоўнага

Музея гісторыі і культуры пасёлка Малахоўка, прадстаўніца роду жывапісца Ірына Маркава-Шагала, госці з Ізраіля, Латвіі, Малдовы, іншых краін.

У верасні прайшла другая міжнародная анлайн-канферэнцыя, дзе падзялілі вынікі праекта “Наш Шагал”. — Шмат добрых слоў мы пачулі ад яе ўдзельніцаў, адзначыла старшаня Нарваўскага беларускага таварыства “Сябры” Поўліма Анкала. — У курсы малюнкаў паступіла каля 400 работ з Беларусі, Расіі, Эстоніі, Латвіі, Літвы і Польшчы. Таксама творная крэатыўная мастакоў пад кіраўніцтвам педагогаў расправавала і стварыла шасціметровы мурал у манеры Шагала на адной са сцен літэя Нарвы.

Музея гісторыі і культуры пасёлка Малахоўка, прадстаўніца роду жывапісца Ірына Маркава-Шагала, госці з Ізраіля, Латвіі, Малдовы, іншых краін.

У верасні прайшла другая міжнародная анлайн-канферэнцыя, дзе падзялілі вынікі праекта “Наш Шагал”. — Шмат добрых слоў мы пачулі ад яе ўдзельніцаў, адзначыла старшаня Нарваўскага беларускага таварыства “Сябры” Поўліма Анкала. — У курсы малюнкаў паступіла каля 400 работ з Беларусі, Расіі, Эстоніі, Латвіі, Літвы і Польшчы. Таксама творная крэатыўная мастакоў пад кіраўніцтвам педагогаў расправавала і стварыла шасціметровы мурал у манеры Шагала на адной са сцен літэя Нарвы.

Прынцыповая думка На калені, пешкі!

Нарэшце здзейснілася! Аб’яднаны пераходны і нібыта існы кабінет пад кіраўніцтвам С. Ціхановічука ў Варшаве загідуў сваю першую фотасесію. Першую рэальную усмешную справу зрабілі — сабраліся! Гэта жоу нямаюла для ідэйных барацьбоў, якія выконваюць усім не прысмыяны загады заходніх “партнёраў”. Прынцып гаспадару мяняюцца, і вымагаць для Беларусі жоу толькі санкцыі не каміфію.

Паколькі здымкі з фотасесіі будуць распаўсюджваны ў інтэрнэце, злёгку адкажы сямёрку гэтага пераходнага самаўтварэння папрасілі падараваць пішчыкі і не забыць дамаўляцца ўпэўнена ўсміхні. Бо ў польскай сталіцы давядзецца атываць сур’ёзныя планы, падрыхтаваныя замежнымі спеціалістамі і кансультантамі. Зачытаваючы фразы, якія гукаць прыёма, але, гаўноныя, баскрыўна, аб’яднаныя паабавілі прынесці на нашу зямлю ваіну. “...Прапрацаваны блок абарончай стратэгіі, дароблены “план «Прамога», вызначана ступень яго гаўтоўнасці да актывізацыі, прынята рашэнне аб пачатку падрыхтоўкі населеныцтва да рэалізацыі плана”, — вое так немудрагеліста абвясцілі, што яны будуць абараняць інтарэсы ЗША, Польшчы, Літвы і да т.п. на нашай тэрыторыі. А каб мы не сумняваліся ў непабяжэнасці баявых “абарончых” дзюгустав тут, у нас, паабавілі падрыхтаваць чарговыя тэарэтыку. Па ўказы заходніх інструктараў запланавана адкрыццё “навукальных цэнтраў для ўдзельнікаў мерапрыемстваў па аднаўленні канонасці і правапарадку ў Беларусі”. Каб надаць рамантычна-гістарычную аўру новым тэарэтычным арганізмам, які наказана называць харутамі. Гусары, рыцары, кавалерысты... Вое што прыдзе да нас наводзіць парадок.

Канечне, у інтэрпрэтацыі “Пераходнага як-бы-і-не-та” асноўныя тактычныя адзінкі запланаванага ўварвання — харуты — гэта проста такія “спартыўна-культурныя клубы ў беларускіх дыяспарах”. У гэтых клубах “светлыя людзі” будуць дзюгуставы культурныя мерапрыемствы з мэтай “беларусізацыі і аднаўлення беларускай культуры”. Ах, вядома, яшчэ будзе іншая праграма: і фізічныя і масавыя спартыўныя і стратэгія. Тут таксама будуць “светлыя воляныя людзі”, якія дадуць вельі па разнастайных спеціалітэтах. Далей найбольшыя байцы накруцоўка жоу ў абсалютна іншыя навукальныя ўстаноўі пры ваенных структурах НАТО і сапраўды стануць “салдатамі ўданы”, гаўтомы выконваць уселькія загады. Толькі загады будуць наступаць жоу не ад Швецінага кабінета. Калі ўспомніць гісторыю, можна засмеліцца: вялікага гетмана, які кіраваў палкамі і харутамі, прызначаў кароль Рэчы Паспалітай. Думаю, традыцыйна захавацца...

А пакуль бегляць рашаюць найважнейшую на сёння задачу — сфарміраваць войскі для выканання загадаў польскіх начальнікаў, эню-такі ў Варшаве арганізаваў выставу фотграфіаў “Я хачу дадома”. Беларусам, якіх хутка змусяць выбіраць, ці харуты, ці дэпартацыя, прапануюць “акрамя фота, пацуць гукі Менску, паглядзець дакументальны фільм пра думкі беларусаў, што хоучу дадома, і нават (калі зачочнае) далучыцца да яго”. Найбольш чутлівым можна папалкаць у адмысловых пакоі. І ахвотнікі ёсць. Многія ўсмяломлі, што сталі ахвотары палітычнай гульні супраць Беларусі, што тым, хто заклікаў выходзіць на вуліцы, іх лёс абякаўся. Вое і дзюгустав падобныя выставы, каб выпусціць пару, алучыць сябе дома. За два гады яны зразумелі, што маглі быць патрыёты толькі на радзіме, а за мяжой большасць гэтых людзей — ніхто, і зваць іх — ніяк. Азіяна, словам, збываць пешкі на шахматнай дошцы крывагэтных падліткаў.

Многія, у тым ліку некаторыя “дзюгуставы культуры”, пакадоўчы Беларусі, думалі, што без іх жыццё тут спыніцца. Але яны памыліся. Дух творчасці спайна жока існаваць без такіх перанаяў. Як паўшчэрэпа — Рэспубліканскі тэатр беларускай драматычнай, што атрымаў Гран-пры ў Міжнароднага тэатральнага фестывалю Маршына МакДонаха (Швейцарыя) за спектаклі “Калекца з вострава Індшман”, прысуды ў намінацыях “Найлепшая мужыцкая роля” і “Найлепшая мужыцкая роля другога плана”, а дагэтуль удзельнічаў у тэатральным фестывалі “Балтыскі дом” у Санкт-Пецярбургу. Такіх прыкладуў шмат. Тыя, хто пажадуў пакінуць наша патрыянальнае развіццё — звалючы беларускую дзяржаву, жоўтэка прайшчылася. Цяпер заходнія “гаспадары” будуць патрабаваць ад іх забаваньня. Ці ёсць рымкеў? Так. Жоу даўно Аляксандр Лукашэнка зачынае вымаваць гэтым людзям: “Мая вам парад: дамоў, кайцеся і становіцеся на калені. Далеў будзе горш”.

Многія сёння стаць перад выбарам: ці мірная звалюцца, ці ваенная дэградзірава. А мы ведаем, што Беларусь — мірная краіна, і выбар намі зроблены даўно.

Першымі прэм'ерамі юбілейнага, 90-га, сезона ў Нацыянальным акадэмічным Вялікім тэатры Беларусі сталі балет "Жызэль" на вялікай сцэне і опера "Моцарт і Сальеры" на камернай. Вышэйшы амань адначасова, з розніцай усяго ў тры дні. І пры ўсёй адрознасці жанраў засведчылі, як ні дзіўна, падобныя тэндэнцыі. Супадзенне? Ці правыя сапраўднай эстэтычнай блізкасці?

Балет "Жызэль" стаў першай буйной пастаноўчай працай на нашай сцэне новага галоўнага балетмайстра тэатра Ігара Колаба. Гэтак жа опера "Моцарт і Сальеры" прэзентавала ў нас рэжысёрскія спробы заслужанага артыста Беларусі Алега Мельнікава: з'яўляючыся адным з вядучых оперных салістаў нашага тэатра, дзесяцігоддзе таму ён ставіў "Пікавую даму" ў Сербіі, дзе спектакль меў вялікі поспех, а яшчэ раней — "Яўгена Анегіна" ў Маладзечне, дзе сіламі музычнага каледжа быў адкрыты Маладзевы оперны

тэатр. Прынцыповы праціўнік усялякага авангарда, Мельнікаў заўсёды спяваў да традыцыйнага стаўлення да оперных спектакляў — добра касцюміраваных, без усялякіх перакідаў дзеяння ў іншую эпоху ці надта інтэнсіўных пластыкі, руху, што могуць перашкоджаць уласна слухам. Перанос "Моцарт і Сальеры" на камерную сцэну дазваляў раскрасіць тонкі псіхалагізм гэтага твора, асабліва ў дачыненні да Сальеры, віну якога ў атручванні Моцарта не толькі не даказалі, але і ўсё больш аспрэчваюць даследчыкі.

Партыю Сальеры выконваў сам рэжысёр (дарчы, ён спяваў і ў ранейшых пастаноўках оперы на вялікай сцэне, дзе ўжо былі рэалізаваны некаторыя цяперашнія ідэі, закладзеныя ў самой музыцы, ды праз маштабы прасторы губляліся многія дэталі). Мельнікаў здолеў данесці ўсю супярэчліваць героя. Ужо атруціўшы віно, яго Сальеры хоча спыніць Моцарта, ды пошта. Таму і плача ў час гучання "Рэквіема": не толькі пад уздзеяннем музыкі, колькі над дэсам яе стваральнік. У фінале ж трапіла ў стан такой замурчванасці і застыласці, што становіцца падобны на статую: ён быццам сам памірае разам са знішчэннем "жакурантама". Такія трактоўка героя падкрэслівалася і

Сцэна з оперы "Моцарт і Сальеры"

Сцэна з балета "Жызэль"

Жыццё і смерць у адным келіху

"Жызэль" + "Моцарт і Сальеры" ў Вялікім

праз трэма рук, і нават праз некаторыя інтанацыйныя хістанні вакалу. "Няправільнасць" візуальнага рашэння, калі сцэнічны строй Сальеры амаль зліваўся па колеры з бардовым акасітам крэслаў і каналік (мастак-пастаноўшчык — Любоў Сімавічэўна), і гэта як мага лепш прапавала на думку пра тое, што яго музыка таксама добра "зліваецца" з тагачас-

ным мастацкім асяроддзем. І на тым урачыста сур'эзным фоне рэзка вылучацца постаць Моцарта ў светлым касцюме з бліскаўкамі, які добра пасуе ягонай гарэзлівай, сонечнай музыцы. Супрацьстаўленне працігнутае нават у абутку (на жаль, не бачна гледачам, што с'ядаць далей за другі шэраг) — нячутныя боцікі — і гукія абшаскі.

У самім твары Маццошонка з насунутым на галаву парыком ёсць штосёй не толькі ўзрушана-адухоўленае, але і дзіўчае, нават па-дзіўчых забабаронае, што вымусіла згадаць жаночае рашэнне гэтай ролі (і ролі Пушкіна таксама) у "Маленькіх трагедыях" Гомельскага абласнога драмтэатра.

Партытура Рымскага-Корсакава была захавана, паменилася хіба колькасць пультыў струнных інструментаў, праз што камерны аркестр ператварыўся ў ансамбль. Дыржор Юрый Караваяў імкнуўся данесці найперш музыкасць твора, і праца па выўдзяленні выразнасці кожнай фразы павінна быць працягнута; у гэтай музыцы можна знайсці яшчэ многа не цалкам раскрытых таямніц.

Пра таямніцы балета "Жызэль" за гадзіну да прэм'еры распавядаў знакаміты расійскі крытык Аляксандр Макаеў. У некаторых заходніх тэатрах такія "убодзіны" ў спектакль даўно сталі традыцыйны. Можна, навуўдзяленне прыжываюцца і ў нас? Уразіла не толькі лекцыя, але і само атэатэне — Габелнавая зала, пра якую ведаюць нават далёка не ўсе

прыхільнікі нашага Вялікага тэатра. Свае таямніцы былі прызапашаны і ў спектаклі: галоўны балетмайстар тэатра Ігар Колаб адкрыў ранейшую купюру ў клавіры балета, замовіў яе аркестроўку беларусаму кампазітару Вячаславу Кузіноўву і дадаў да класічнай харэаграфіі сваю стылізаваную гэтага нумара. У якасці своеасаблівага празрачнага "пракорму" для шырокай публікі на сцэне з'явіліся і сапраўды поні, атручаныя ў сядзімскі вазок, і два сабакі, каб больш рэалістычна данесці да гледача ўсе арыбуты герцагскага палывання. Што ж, прасіравання жыццёліны выкарыстоўваліся і ў імператарскіх пастаноўках дарэвалюцыйнай Расіі, і ў коўліных савецкіх (конны Кутузаў у оперы "Вайна і мір" — чым не класіка?), ды і ў нашым тэатры Бася Карпілава ў пасляваенны час танцавала Эсмеральду, кажучы, з жывой козкачай. Згадаем і нядаўні оперны пастаноўкі Ганны Маторнай: тут вав таксама і конь, і сабакка, але — канцэптуальна абгрунтаваныя.

У "Жызэлі" ж імкненне вярнуць першавытокі выклікала залішні зварот да пантатымы, у выкананні якой нашыя артысты не могуць дасягнуць гранічна-эмацыйнага акцёрскага майстэрства таніораў гэтага ж Каралеўскага тэатра Ковент-Гардэна. Ува ў другім акце амаль цалкам зосталіся на балетнай класіцы, здзіўля перамеркаванне харэаграфіі

між некаторымі партыямі, што прывяло да новых, не заўжды апраўданых змен у характары герояў: да прыкладу, у адзін з момантаў краўнальная Жызэль (Людміла Хітрова) набывае рысы "жалезнай лэдзі", а звычайна надзелена такім характарам Мірта (Марына Бежанев), наадварот, губіцца (дарчы, і праз сцэнічны строй, які амаль не вылучае яе сярод астатніх вілсаў). А вось супрацьстаўленне лірычнага Альберта (Эвен Капігін) і запальна гарачага бардацата Ганса (Ігар Артаманаў) цалкам адпавядае псіхалогіі малаленкай дзяўчынкі, схільнай да вобраза казкачнага хлопчыка-прынца адкрыта эмацыйнасць, сапраўдныя любовныя жарсці яе пужаюць.

Між тым, 23 кастрычніка нас чакае не проста чаровы-шараговы паказ прэм'ернага балета, а, можна сказаць, яшчэ адна прэм'ера: для ўсіх артыстаў гэта будзе першае выкананне той ці іншай партыі, спектакль адрые некалькі маладых імёнаў. Трэба спадзявацца, праз усё новае выканальніцкі склад дзе неўміруча "Жызэль" будзе атрымліваць усё новыя нараджэнні. "Моцарт і Сальеры" таксама: на партыю Сальеры заўвешаны чатыры салісты, на Моцарта — ажно пяць. Цудоўная магчымасць паглядзець усё!

Надзея БУЦІЦВІЧ
Фота Таццяны МАТУСЕВІЧ

СТУЖКА ЖЫЦЦА

Эліза Ажэшка 1841—1910 гг.

польская пісьменніца беларускага паходжання, грамадскі дзеяч і педагог эпохі паўстаўніцтва

1841 г.

Нарадзілася 6 чэрвеня ў сямейным мястэчку ў в. Мільчыўна, што каля Гродна, у сям'і багатага памешчыка і адваката Бенедыкта Паўлюскага.

Марыя Каніавіцкая

1852—1857 гг.

Атрымала адукацыю ў Вазышэйскай манастырской пансіёна. Падчас навучання завяла блізкае знаёмства з польскай пісьменніцай і публіцысткай Марыяй Вастоўскай (Каньвіцкай) і завяла яе блізкае сяброўства. Агульнае літаратурнае іспроўнае падрыхтаванне да іспытаў. Талант Элізы і Марыі вырасіў інакш інакш інакш.

Эліза і Пётр Ажэскі

1858—1865 гг.

Ва ўзросце 17 гадоў па пабраўчанні маці пераехала ў в. Гродна, дзе пачынае знаць памешчыка з Кобрынскага павета. Пераджае жыццё ў Леўнінава Цімер — вёска ў Драгічынскім раёне і мястэчка Мура.

1865—1869 гг.

Пасля партыі вымушана прадае майнтэк у Леўнінава і вяртаецца ў Мільчыўна, дзе адчыняе школу для вясковых дзяцей. У 1867 г., па вяртанні мужа, ініцыюе працягваю сакаванне школы ў атрыманне ў 1869 г.

1870—1890 гг.

Прадае Мільчыўна і перамяшчаецца ў Гродна, дзе пачынае знаць літаратурнае выданне "Тыднёва" і стварае ў тым горадзе найбольшую таварыства "Тыднёва" і "Тыднёва". Пачынае рабіць не з хлеба.

1894 г.

Блізкае знаёмства з італьянцам Стэфанам Наваро — адвакатам, з ім сабрала і стаяла на працягу больш чым 20 гадоў. Аднак ужо праз два гады самабратні дзівой: муж памірае ад сардэчнага прыступу.

1910 г.

Памірае 18 мая ў Гродне ад цяжкай і заразнай хваробы сэрца. У апошні шпекі не правалілі на вышнім павер'е Паўлюска на фірмы мюлькі побач з мукам.

Ужо ў дзіцячым узросце дэманструе свае літаратурныя здольнасці, імаць чытае.

Адна з сваіх першых заапісаных у выданні пісьменніцы быў перабраў. З влічэннем заапісаных іма калекцыянавала і заапісвала расліны, збрала звесткі аб іх лекавых уласцівасцях і ў месцызнах знікара. Распісаны збор Элізы ўтрымлівае ўжо 280 навуковых і тэмацкіх заапісак з навуковымі і народнымі падвадкамі. Батанічная лексіка навуковай выкарыстання і ў не тэарак: толькі ў рамаче "Тыднёва" — 176 разоў.

Дом-музей Элізы Ажэшка ў Гродне

Падчас жыцця ў Леўнінава Эліза пачынае актыўна займацца грамадскай дзейнасцю. Разам з маладым братам мужа адчыняе школу для 20 вясковых дзяцей. Уздымае ў дзуплах зносіх камітэт, дэмагюда правядзення грамадска-эканамічных рэформ у вёсках. Цягам студэнцкага прэстання ў Польшчы падтрымлівае ініцыятыўу ў дапамогу сябрам. Грамадскі прыхільнасці пісьменніцы і агульнае незаапісанне спыні некаторыя ў прычыне разладу з мужам. За дапамогу паўстаўніцкаго сакава ў Сібір. Эліза за мужам не паехала.

El. Orzeszkowa

Аўтаграф Элізы Ажэшка

Да гэтага часу адносіцца першая заапісаная літаратурная творы Ажэшка. Сямь ранні іх — ізаваднен "Мяночка з вясковым гадоў" (1866).

Спаўнаца Элізы Ажэшка складала больш за паўстаўніцка таварыства розных пратэстант жанраў. Акрамя таго, ёю напісана дэзюка таварыства экзіптантны работ: лісты літаратурна, лідэры навуку, сабраны пісьменнікам, пераказчыкам, радкаміра і іншымі. Творы Ажэшка пераказаны на 20 італьянскіх моў.

Шмат часу прысвячае філантропіі, падтрымлівае грамадскія акцыі. Лістуецца з многімі вядомымі тагачаснымі дзеячамі грамадскага і літаратурнага выданя: сярод іх, напрыклад, Леў Талстой, Мікаіл Салтыкаў-Шчадрын, беларуская латка Аляксандра Паўлюска (Цятка) і пісьменнік Францішак Багушэвіч.

У творчасці пісьменніцы гэтага пераходу адчуваецца ўплыў "варыскага паўстаўніцтва" і народнай асцёты. У апошніце "Апошніце казачка" "Тыднёва" "Мяночка" іна выстулае за раўнапраўне жанчын, у рамаче "Тыднёва" крытыкуе шпектэльную арыстакратыю і асабіста прыват.

1904—1909 гг.

Эліза Ажэшка дэмагюда намінуецца на Нобелеўскую прамію. У 1904 г. члены Нобелеўскага акадэмія высока адмавілі не пісьменніцы талант, у некаторых аспектах паапісаванні Ажэшка нават вышэй за Г. Сімавіча, аднак большасць членаў камітэта ўсё ж абрае пераможцамі пра. У 1909 г. прыват арыстакратыка шведска Сілаша Паўлюска.

На паказанні Езаў Катарынскай быўста арыстакратыя асабу пісьменніцы ў сваёй прыват: "Яна была жывой ізаваднен і чубным сэрцам чытай эпохі".

АУТАГРАФ З БЕЛАРУСКОЙ ЗЭМЛІ

Творы Элізы Ажэшка былі перакладзены на беларускую мову яшчэ ў пачатку ХХ ст. і істапіліся на сцэнах беларускіх тэатраў. Пра жыццё іна блізка сабрала з Францішкам Багушэвічам, якому, дарчы, парвала пісаць па-беларуску, разгледзеўшы ў літаратуры патэнцыял менавіта беларускамоўнага аўтара. Багушэвіч прывясціў ёй верш "Іонавільможная пані Аршыска".

Іма пісьменніцы носяць вуліцы ў Гродне, некаторых гарадках Гродзенскай і Брэсцкай абласцей, а таксама ў Польшчы, Літве, Украіне. На Бацькаўшчыне літаратура і ў Польшчы ўсталяваны помнікі, у родным мястэчку Мільчыўна на валуне — мемарыяльная дошка. Дам у Гродне, дзе жыла пісьменніца, у апошнія гады ператвораны ў музей Элізы Ажэшка.

3 баянам па жыцці

Як Надзейка да Малахава патрапіла

вацкі прыпеўкі. А калі малодшая сестра паступіла ў музычную школу, то Надзейка падобна баян, ды так што нават націмак пад коўдрай самастойна вучылася на ім іграць.

ШЛЯХ У ПРАФЕСІЮ

Але ж дзяўчына не думала станавіцца прафесійнай музыканта. Пасля заканчэння дзявятага класа пайшла ў Светлагорскі індустрыяльны тэхнікум. Яе вельмі абурала, што там няма музычнага гуртка. Прамаўляе месяц, прыха- ла дадому і папрасіла ў бацькі дазволу кінучь тэхнікум і працягнуць вучобу ў школе. Бацька яе зразумёў. Атрымаўшы атэстат, Надзея па- ехала ў Мінск паступіць у педагагічную ВУНУ, але не хапіла паўтара бала. Дзяўчына ўладкавалася на завод “Транзістар”. Сяброўка пранавана- ла разам пайсці ў му- зычнае вучылішча. На- дзея зразумела: гэта тое, што ёй патрэбна, і мя- стэчка будзе займацца, і стане выкладчыцай. Дзяўчына паступіла ў вёску Забалецкае Акцёрскага раёна шоў пещу- шу, праўда, з музыкой. Баньку часта запрашалі іграць на вяселлях, ча- сом ён браў з сабой пя- тигалоўную Надзею і яе трохгаловую сястрычку Таню. Дачушкі, задо- рна прытанюючы, ка- зьлі і пачыналі, і смукат. За месяц да заканчэння вучылішча Надзея вый- шла замуж за свайго ад- накурніка.

МУЗЫКАНТ І СПЯВАЧКА

Муж і жонка па раз- меркаванні адправіліся выкладаць спевы ў школы горада Любані. Затым на некалькі гадоў перабралася на пастаян- ное месца жыхарка ў Светлагорск. Надзея Фёдараўна была музыч- ным работнікам у дзя- чым салку, адначасова на грамалскіх пачатках у Доме культуры энэр- гетыкаў стварыла ан- самбль “Жаварончкі”. Калектыву пад яе кіраў- ніцтвам атрымаў званне “ўзорны”, пабываў у Мінску на канцэртах у Цэнтры культуры, санаторыі “Сярэбраныя ключы”, аграгарадка раёна.

на канцэртах у Цэнтры культуры, санаторыі “Сярэбраныя ключы”, аграгарадка раёна.

АД УСЕЙ ДУШЫ

Кіраўнік калектыву мастацкай самадзей- насці Светлагорскага іздольна-кардоннага камбіната Іван Пехе- раў выклаў у інтэрнэт ролікі выступленняў сваіх спевакоў. Некато- рыя з іх папрытанюлі ўвагу Андрэя Мала- хава, і артыстаў, у тым ліку Надзею Зобаву і Івана Пехерава, за- прасілі на тэлеперадачу “Песні ад усёй душы”. Надзея Фёдараўна з за- хвапленнем распавяда- ла: “Гэта была не пазелка, а казка!” Прыём арпа- нізаваў годна: камфор- ты і гарбаты, выдатныя нумары ў гасцінцы, смачнае багаце харча- ванне, адлакатнасць і ўвага персаналу. Судоў- нае ўражанне пакінула Андрэй Малахаў — ка- мунікбельны, спава- лівы, сардэчны, добры, уважлівы. За кудымі спявачкі папашчыла сустрэцца і пагаварыць з любімым народным артыстам Аляксандрам Міхайлавым. А падчас перадачы Надзея Зоба- ва сяздала побач з яшчэ адным сваім кумірам Ільёй Насковым і нават падарыла яму на ба- яне.

Перад уласным вы- ступленнем наша гера- іня вельмі хвалявалася, але напружанасць за га- ды професіяналізм зра- біў гэтыя эмоцыі незаў- важнымі для глядачоў. Дуэт Надзеі Зобавы і Івана Пехерава студыя сустрэла з захвапленнем, як кажуць, “выкупалі ў апалдэсментхах”.

Галіна КАПЕЦКАЯ, г. Светлагорск
Фотаграфіі з сабеспата архіва Н. Ф. Зобавы

Ахінула крылом “Птушка шчасця”

Фальклорна-этнографічны гурт “Міжрэчча” з вёскі Пагост Жыткавіцкага раёна Гомельскай вобласці прыняў удзел у V Міжнародным фестывалі-конкурсе нацыянальных культур і фальклору “Усе народы ў годзі да нас”, што праходзіў 3–15 кастрычніка ў Вялікім Ноўгарадзе (Расія), і прывёз адтуль Гран-пры і галоўны прыз — “Птушку шчасця” эксклюзіўнаго статуэтку аўтарскай работы.

дах і паданнях. І хоць колькасць удзельнікаў гурта паступова скарачаецца, яны настойна працягваюць захоўваць спадчыну беларускага Палесся. Калектыв запрашаюць у госці ў розныя рэгіёны нашай краіны, каб паслухаць песні з берагоў Прыпяці і Сівігі. Выступалі пагоскія спявачкі і за межамі краіны — у Маскве, Берліне, Дрэздэне. А ў гэтым годзе тры прадстаўніцы гурта — Кацярына Панчэня, Ірына Торчык, Наталя Марозова — пабывалі ў Вялікім Ноўгарадзе.

разам з мясцовым гуртом, пераймаючы манеру спеву з вуснаў у вусны. Фальклорны тэатр “Кудзесы” Марыны Клаўдзьеўна стварыла ў 2002 годзе пры Наўгарадскай дзіцячай музычнай школе рускага фальклору, дырэктарам якой з’яўляецца з 1984-га. Чаму тэатр? Таму што дзеці не толькі спяваюць і танцуюць, яны разыгрываюць цэлы спектакль на сцэне. А вясковы абрад — гэта, па сутнасці, і ёсць спектакль. Марына Бур’як — настойная збралышча фальклорнай спадчыны наўгарадскага краю, якая беражліва ставіцца да набыткаў усіх народаў Расіі і свету, актыўна прапанадуе гэтую спадчыну, вучыць дзяцей разумець іншыя культуры і павялічвае ставіцца да іх.

Удзельнікі гурта “Міжрэчча” ў рамках фестываля далі двухгадзіны канцэрт у Наўгарадскай музычнай школе рускага фальклору: спявалі абрадавыя песні галавога кола, паставы і паза- абрадавыя, з падгалоскам. Выступілі на стара-класе па казакскім варажар’дзі ў межах праекта “Казакская слава”. З іт-кава-скае слухалі казакскія песні, якіх няма ў рэпертуары гурта, спявалі слава. Іх галасы пачулі на суаршэльным беразе Волхва і прыйшлі паслухаць ненавіта гэта калектыву.

РУПЛУЦЬМІ

Гурт “Міжрэчча” шырока вядомы як заважлівы фестывальна абраду “Юраўскі карагод” (у Спісе нацыянальнай культурнай спадчыны UNESCO з 2019 года як элемент, што знаходзіцца пад парговай зніжэння і пазбаўлена аховы). У Пагост едуць навукоўцы, студэнты, журналісты, фатографы, турысты (пагоскі клуб прымае гасцей па 2–3 разы на месяц, знімаючы з мясцовымі традыцыямі, абрадамі і звычаймі, абрадавымі стравамі і жаночымі рамяствам). Усіх прынятае цольнасць народнага набытку, за- хаванага ў абрадах галавога кола, леген-

ДАЎНЯ ТВОРЧЫ СУВЯЗІ

З дырэктарам фестываля Марынай Бур’як, доктарам педагогічных навук, заслужаным работнікам культуры Расійскай Фёдэрацыі, першым дэ- рэктарам праміі Міністэрства культуры Расійскай Фёдэрацыі “Душа Расіі”, стваральніцай фальклорнага тэатра “Кудзесы” пагоскія спявачкі пазба- ўліліся гадоў 10 назад, калі Марына Клаўдзьеўна прыхаля ў вёску, каб сустрэцца з Кацярынай Панчэняй — стваральніцай гурта “Міжрэчча”. Потым вярталася не раз — запісвала пагоскія песні. Прывезла сваіх выха- ванцаў, якія развучылі гэтыя песні, на Раство, каб пакалядаваць у Пагосце

НА БЕРАЗЕ СІВОГА ВОЛХВА

Міжнародны фестываль-конкурс нацыянальных культур і фальклору “Усе народы ў годзі да нас” адбыўся ў Вялікім Ноўгарадзе ў пяты раз і быў прысьвечаны Году культурнай спадчыны народаў Расіі. Скіраваны на папу- лярызаванне этнакультурнай спадчыны народаў Расіі і замежжа, гэты фестываль садзейнічае выяўленню таленавітых выканаўцаў, развіццю народнай ды- ламатыі, умацаванню міжнацыянальных сувязей і творчых стасункаў. У гэ- тым годзе сваю спадчыну прэзентавалі прадстаўнікі амаль усіх рэгіёнаў Расіі, а таксама Беларусі і Кітая. Удзельнікі гурта “Міжрэчча” ў ра- мках фестываля далі двухгадзіны кан- цэрт у Наўгарадскай музычнай школе рускага фальклору: спявалі абрадавыя песні галавога кола, паставы і паза- абрадавыя, з падгалоскам. Выступілі на стара-класе па казакскім варажар’дзі ў межах праекта “Казакская слава”. З іт-кава-скае слухалі казакскія песні, якіх няма ў рэпертуары гурта, спявалі слава. Іх галасы пачулі на суаршэльным беразе Волхва і прыйшлі паслухаць ненавіта гэта калектыву.

“Нас прымаў вельмі гарача і сар- дэчна, — гаворыць спявачка, — Слуха- чы дзякавалі нам за галасы беларускага Палесся, якія яны пачулі ўпершыню”. А пасля фестываля “Птушка шчасця” прыляцела ў Пагост.

Рэгія ГІМЗОВІЧ
Фота з архіва гурта “Міжрэчча”

Ехаў люд на кірмаш

неабходную прадукцыю, але і стаць удзельнікам народнага гуляння, паўднёвым тэатральна-дзіцячым канцэртным праграму “Вясёлы кірмаш”, падрыхта- ваную спецыяльна для Дома культуры. А шчыра сярод устаноў культуры раёна быў прывезле- ны конкурс “Чарыўкаўскія тар- канаваны”. Як можна заважана, прысвечаны ён быў стравам з тарканавай бульбы — дра- нікам, бульбяным білінам, баб- шы ды іншым. Карашэй, было і на што паглядзець, і чым па- частаваша. Так, спецыялісты Дома культуры арганізавалі прыгатаванне драўняку прамы на пляцоўцы ўстаноў (і, да- рэчы, атрымаў дыплом другоў

ступені на конкурсе). Ды- плом першай ступені дастаўся калектыву філіяла “Рэчыш- ці сельскі Цэнтр культуры”, а трэцій — Зорскаму сельскаму Цэнтру культуры. Фестываль-кірмашы “Да- жынкі-2022” былі арганіза- ваны ў Чаўсках, на Кругілянчы- не і Баўрыянчыне. Пра гэта сямі, намеснік дырэктара ЦКС Чаўскага раёна, Таццяна Ра- доўская, метасты раёйнага Дома культуры Цэнтраліза- ванай клубнай сістэмы Кругілянскага раёна, і Марыя Лаўрыно- віч, загадчык аддзела народнай творчасці і культуры-дасуга- вы дзейнасці Цэнтралізаванай клубнай сістэмы Баўрыскага раёна. У Чаўсках імправізіраваны сельскагаспадарчы падворкі каля будынка раёйнага Цэнтра культуры і вольнага часу пры- нятыя наведвальніцкаў сьвята прысмакамі і яркім убраннем. Маштабы сьвяточны канцэрт,

гадоўнай тэмай якога стала лю- боў да роднай зямлі і павага да людзей прылы, стварыў пры- сутным выдатны настрой. У імпрэзе прынялі ўдзел творчыя калектывы і салісты цэнтралі- заванай клубнай сістэмы раё- на, навучніцы дзіцячых школ мастацтваў, сярэдніх школ Чаўскаў, Цэнтра дадатковай адукацыі дзяцей і моладзі. На Кругілянчыне месцам світкавання стала плошча каля раёйнага Дома культуры, дзе разгарнулася каляна-за- рэграфічная кампанія “Ода Хлебу” ў выкананні народ- ных калектываў “Вераснян- ка”, “Крынічкіна”, вакаль- нага ансамбля “Сударушка” і харызгафічнага калектыву раёйнага Дома культуры. Сьвяточны настрой тым, што ўтварае прыняў выклік кап- рызнай прыроды і не прапус- ціў ніводнага пагоднага дня, каб сабраць ураджай у тэрмін, стваралі і народныя вакаль- ныя калектывы “Беларусчанка”

філіяла “Пяцерынскі сельскі Цэнтр культуры” і “Калінуш- ка” філіяла “Каменціцкі сель- скі Дом культуры”. Сьвята ў аграгарадку Вялікай Борцікі Баўрыскага раёна было насычана яркімі і запамі- нальнымі мерапрыемствамі. Там зладзілі ўрачыстае шчасце, акрылі абабудовы памятнага знака і дзіцячую пляцоўку пры- доўку, закладлі алоў, правілі світкаванне ў выглядзе апа- ніяна снапа”, шчырамым ўзнаго- рджэння перадавіцкой сельга- садпрадместваў і сьвяточны канцэрт творчых калектываў Баўрыскага раёна “Квітней, красуся, родная зямлі!”. На гадоўнай вуліцы аграгарад- ка прававала выстава-кірмаш майстроў народных промыс- лаў і рамястваў “Добрых рук зямляны цуды”. У ёй прынялі ўдзел майстры Цэнтра рамяс- тваў і г. Глуша Цэнтралізаванай клубнай сістэмы Баўрыскага раёна.

Вера НІКАЛАЕВА

Ансамбль быў створаны ў 2002-м па ініцыятыве яго колішняга кіраўніка Аляксандра Дубко. У 2007 годзе за папулярнасцю народнай песні і музыкі, высокі мастакі ўзровень і актыўную канцэртную дзейнасць калектыву было прысво- ена званне “народны”. Нельга не згадаць і яшчэ адзін факт з гісторыі ансамбля: у 2009-м ён патрапіў у паўфінал тэлевізійнага шоў “Песні маёй краіны” на “АНТ”. Сёння кіраўніком “Вераснянкі” з’яўляецца

Ансамбль быў створаны ў 2002-м па ініцыятыве яго колішняга кіраўніка Аляксандра Дубко. У 2007 годзе за папулярнасцю народнай песні і музыкі, высокі мастакі ўзровень і актыўную канцэртную дзейнасць калектыву было прысво- ена званне “народны”. Нельга не згадаць і яшчэ адзін факт з гісторыі ансамбля: у 2009-м ён патрапіў у паўфінал тэлевізійнага шоў “Песні маёй краіны” на “АНТ”. Сёння кіраўніком “Вераснянкі” з’яўляецца

Кастрычніцкі юбілей “Вераснянкі”

Марына Маясеенка, акампаніята- рам — Аксана Дзюбкоба. А удзель- нікі гэтага арыгінальнага калектыву — апантанна таленавітыя людзі, якіх якая любоў да народнай му- зыкі і песні. Для творчай дзейнасці ансамбля характэрна разнастайнасць форм мерапрыемстваў, на якіх ён шы- рэка раскрывае свае матчыасныя. З удзелам “Вераснянкі” ладзіцца шматлікіх канцэртаў, лірычна-му- зычна кампаніяў, абрады, адзна- чэння сьвяты народнага календа- ра. Калектыву заўсёды шукае новыя падыходы, мае цікавыя творчыя задумы і планы. Ансамбль — па- стаянны гонар сельскіх раёнаў, абласных, рэспубліканскіх і міжнародных ме- рапрыемстваў. За са свайго існа- вання пабываў амаль ва усіх кутках Прыдзвіння, а таксама ў розных га- радах Беларусі і Расіі.

Падчас юбілейнага канцэрта ў зале панавала незвычайна цёплая атмасфера, бо спявалі і артысты, і гледачы. А апалдэсменты былі свелчаннем сапраўднага прызнан- ня і поўнага ўзнагароджання для удзельнікаў “Вераснянкі”. Дарэ- чы, каб павялічыць ансамбль, на ўрачыстае завіталі творчыя кар- тэжы раскрывае свае матчыасныя. З удзелам “Вераснянкі” ладзіцца шматлікіх канцэртаў, лірычна-му- зычна кампаніяў, абрады, адзна- чэння сьвяты народнага календа- ра. Калектыву заўсёды шукае новыя падыходы, мае цікавыя творчыя задумы і планы. Ансамбль — па- стаянны гонар сельскіх раёнаў, абласных, рэспубліканскіх і міжнародных ме- рапрыемстваў. За са свайго існа- вання пабываў амаль ва усіх кутках Прыдзвіння, а таксама ў розных га- радах Беларусі і Расіі.

Андрэй СТРУЧАНКА
Фота прадстаўлена Мазалюскай ЦСДК

Дзіўны свет анімацыі

Юбілейны XXV Міжнародны фестываль анімацыі «Анімафэст» пройдзе ў Мінску з 26 па 28 кастрычніка.

Для ўдзелу ў фестывалі заўважаны 174 фільмы з 44 краін Еўропы, Азіі, Амерыкі, Афрыкі, Аўстраліі і Акіяніі. Сярод найважнейшых — рэжысёры з Алжыра, Ганы, Малайзіі, Нідерланды, Новай Зеландыі, Саудаўскай Аравіі, Ямаікі. Відавочна, форум становіцца сусветнай пляцоўкай для дэманстрацыі і папулярызаванай дасягненні ў галіне анімацыйнага кіно, добрай нагодай для абмену міжнародным культурным досведам, а таксама творчым спадарожніцтвам, якое акрывае новыя імяны.

УСЁ ТОЛЬКІ ПАЧЫНАЕЦЦА

26 кастрычніка пройдзе ўрачыстае адкрыццё фестывалю. Запланаваны майстар-клас «Усё пачынаецца з сям'і», прысвечаны Году гістарычнай памяці. Імпрызую закладзе педагог дзіцячай анімацыйнай студыі Diggle club **Анастасія Клячкова**. Правадзіць «Урок» пад назвай «Анімацыя ў тым смартфоне» і рэжысёр, прадзюсар, загадчык кафедры анімацыі і мультымедыя Маскоўскага дзяржаўнага інстытута культуры **Сяргей Струсоўскі**. Таксама адбудзецца рэтраспектыўны фестывальны фільмаў мінусь галод «Залаты калекцыя «Аніма-Animation Дзіцячых Рамантыка». Не менш займальным стане майстар-клас па працы з гукам «Цшыня на «Беларусьфільм»». У кінатэатрах

«Космас» і «Радзіма» стартуюць першая і другая часткі конкурснай праграмы. Даручы да прагляду жоры абралі 40 самых цікавых фільмаў з 20 краін свету.

МАЙСТАР — КЛАС!

27 кастрычніка арганізуюць творчыя сустрэчы з рэжысёрам Сяргеем Струсоўскім і акцёрам, заслужаным дзеячам мастацтваў Рэспублікі Беларусь, старшынёй Беларускага саюза кінематграфістаў **Віктарам Васільевым**. Пройдзе і імправізаваная лекцыя «Гісторыя спроб распаўсюду гісторыю» расійскага аніматара, рэжысёра студыі анімацыйнага кіно «Млын», сцэнарыста, пераможцы «Анімафэст-2021» ў намінацыі «Найлепшы рэжысёр анімацыйнага фільма» **Антоня Дзьякава**. Анімант закладзе ўнікальны майстар-клас «Як ажываюць анімацыйныя героі» ад **Іны Яўліанішчынай** — рэжысэра анімацыйнага кіно (напрыклад, стужак «Белка і Стрэлка», «Набурашка. Пераезд»), уладальніка прэміі «Залаты арыл», «ТЭФІ-KIDS» за найлепшы мультфільм.

ЦШЫНЯ НА ПЛЯЦОЎЦІ!

Заклучны дзень форуму парадзе майстар-класам «Стварэнне анімацыйных серыялаў» рэжысэра-аніматара, кіраўніка казахскай студыі Dala Animation **Дзіяныя Рамантыка**. Не менш займальным стане майстар-клас па працы з гукам «Цшыня на

пляцоўцы!» беларускага рэжысэра анімацыйнага і ігравага кіно **Алены Турань**. Таксама адбудзецца творчая сустрэча з народным артыстам Беларусі **Эдуардам Ханком**. Завяршыцца дзень дэманстрацыі фільмаў-пераможцаў фестывалю.

А СУДДЗІ ХТО?

Апэнаваць работы будуць сапраўдныя эксперты. Заслужаны дзеяч мастацтваў Расійскай Федэрацыі, прафесар Усерасійскага дзяржаўнага інстытута кінематграфіі імя С. А. Герасімава, мастак-аніматар **Леанід Носыраў** стане старшынёй журы конкурсу анімацыйных фільмаў. Суддзю секцыі анімацыйнай творчасці ўзначаліць **Таццяна Кублішчэва** — член Беларускага саюза мастакоў, рэжысёр, мастак-пастановаўшчык «Беларусьфільм». За конкурс дзіцячай студыі анімацыйных фільмаў прыкладной творчасці адказвае **Сяргей Соўніцаў** — мастак, член Беларускага саюза мастакоў, выкладчык Віцебскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя П. М. Машэрава.

Арганізатары, сярод якіх Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь і Мінлітвэркі абласны выканаўчы камітэт, гатовы здымаць журы і ўсіх прыхільнікаў форуму новымі работамі таленавітых аніматараў. Міжнародны фестываль «Анімафэст-2022», які адзначае 25-гадовы юбілей, чакае гасцей!

Настася ЮРКЕВІЧ

Лістапад усё бліжэйшы

Не ведаем, як календарны, а кінематграфічны «Лістапад» сёлета ўсё чакаюць з саблівай цікавасцю: на XXVIII Міжнародны фестываль паддзена рэкордна колькасць заявак — 1 360.

На ўзле прэтэндыцыйнага каманды з 89 краін — ад Расіі да Індыі і Кітая. Будучы прэзентаваныя конкурснай праграмы мастацкіх, дакументальных, анімацыйных фільмаў. Па трашчым пройдзе і фестываль

кіно для дзяцей «Лістападзік». Сярод новаўвядзенняў — Дзень беларускага кіно. На ім прадставіць ачыненныя стужкі апошніх гадоў. Яшчэ адна рызыка «Лістапада-2022» — анімацыйны конкурс. Правадзіцца ўпершыню — і адрозніваецца 500 заявак з 36 краін свету. Да прагляду дапусціцца 50 лепшых. Хранаметраж — ад двух да 37 хвілін. Па словах арганізатараў, такія карціны даюць

спрыяць у азначэнню катэгорыю. Канстанцін Андрушчанкін, праграмны дырэктар конкурсу анімацыйнага кіно, адзначае: «Усё — найвышэйшага ўзроўню. З Берлінскага кінафестывалю да нас трапілі на селекцыю, з Лакрана, з конкурснай праграмы Кан, з Венецыянскага кінафестывалю. Беларуска анімацыя выдатна глядзіцца на агульным фоне, бо не раз удзельнічала ў сур'езных сусветных фестывалю».

Айчынную анімацыю на «Лістападзік» прадставіць чатыры карціны. Сярод іх — «Класікі і шахматы», створаныя да 140-годдзя з дня нараджэння Янікі Купалы і Якуба Коласа. Гэта знаёмства з творчасцю народных паэтаў праз займальную гульню-дзель ў шахматы. Планаўшча, што анімацыйны конкурс «прапішацца» ў сталічным кінатэатры «Беларусь». Сам фестываль пройдзе з 4 па 11 лістапада.

Ганна САКАЛОВА

Трошкі пра кіно...

Сёлета васьмь багатая на розныя кінападары. Толькі ў пачатку кастрычніка адбылося некалькі значных мерапрыемстваў.

Еўразія.DOC: ТЭМЫ СУЧАСНАСЦІ

У Мінску завяршыўся VII Міжнародны фестываль дакументальнага кіно краін СНД «Еўразія.DOC». Сёлета на конкурс паступіла больш за 270 заявак з 12 краін свету. У кароткую праграму ўвайшлі 32 карціны з 12 краін. Апроч конкурсных паказаў прайшлі круглыя сталы на актуальныя тэмы сучаснасці і творчыя сустрэчы з гасцямі фестывалю. Урачыста закрыццём узначарожана пераможцаў «Еўразія.DOC» адбылася 7 кастрычніка ў сталічным кінатэатры «Беларусь». Гран-пры атрымала дакументальнае стужка «Помніце Флесс. Не забудем, не простим» рэжысэра з ОФГ Вільгельма Домке-Шульца.

Пераможцам маладзёжнага конкурсу «Еўразія.DOC: 4 хвілін!» стала карціна беларускага рэжысэра Аскана Канахін «Остаться в живых».

НА МОВЕ КАХАННЯ І ДАБРА

Да Міжнароднага дня анімацыі, які адзначае 28 кастрычніка, «Музей гісторыі беларускага кіно» прапачаў праграму «На мове кахання і добра». Яна складаецца з паборкі новых беларускіх мультфільмаў («Діди», «Пчелка», «Волшебная книга» і інш.). Паказы праходзіць у выхадныя дні з 1 па 30 кастрычніка.

СЯМЕЙНЫ КАЛЕЙДАСКОП

Музей кіно адзначае Тыдзень бацькоўскай любові тэматычным паказам «Сямейны калейдаскоп». Праграму, якая праходзіла з 7 па 16 кастрычніка, склалі 7 карцін: «Когда деревья были большими» (СССР, 1961), «Мачеха» (СССР, 1973), «Однажды двадцать лет спустя» (СССР, 1980), «Дети Дон Кихота» (СССР, 1965), «Чумовая пятница» (ЗША, 2003), «Кramer против Крамера» (ЗША, 1979), «Родители» (ЗША, 1989).

ЛІСТ ЧАКАННЯ

«Беларусьфільм» анансаваў здымкі поўнаметражнай карціны аб лесе урачоў-кардыёлагаў. Фільм атрымаў рабочую назву «Ліст ожидания» і будзе складана з дзюво серыял. Жанр — псыхалогічная драма.

Фільм распавядае пра сучасных беларускіх медыкаў, пачынае пратрымаць і адзначае професію. У цэнтры ўвагі — сацыяльна актыўная пазіцыя сучасных урачоў, якія на перапе месца ставяць не сабыстыя выгады, а здароўе пацыентаў. Робяць свой выбар, кіруючыся імкненнем развіваць айчынную медыцыну не толькі на сваім узроўні, але і на міжнародным, дзялячыся сваёй вопытам і прафесійным дасягненніямі з калегамі з іншых краін.

Рэжысёр-пастаноўшчык — заслужаны дзеяч культуры Беларусі, народны артыст Беларусі, лаўрэат многіх міжнародных фестывалю Аляксандр Яфрэмаў.

Джулія і Юлія — адно цэлае?

Гісторыя нашай гераіні больш нагадвае сюжэт фільма. Выпускіца школы, выдатніца з невялікага гарадка, паехаў за сваёй марай і сталіцу, дзе дзюжыць таленту і нестойлівасці атрымаў галоўную ролю. Пра тое, як не здавацца сваім ідэалам і не бяжыць кроцьчы настрах невядомасці, нам раскажа маладая таленавітая актрыса Юлія Лазоўская.

— Мне выхоўвалі даволі строга, таму я вычулася: хадзіла ў агульнадукацыйную і ў музычную школы, скончыла клас хараграфіі і фарціпiano. У майм ролным годзе Чашнікі, на жаль, не было ні тэатра, ні тэатральнай студыі. Упершыню я ўбачыла сапраўдны спектакль толькі ў 9-м класе, пасля чаго думка аб акцёрскім майстэрстве не выходзіла з галавы. Да гэтага часу памятаю пастаноўку «Рамза і Джульета», ў якой увагу прыцягнуў эксітэнтны персанаж Меркуцыя. Тады я нават марыць не магла, што калі-небудзь сама выйду на тэатральнай палюстка. Бацькі, бацьма маі актыўнае творчае развіццё, раілі пайсці на журфак. Але ж у 11-м класе я паехала на праслухоўванне ў Колаўскае сцэнтэатр у Віцебску. Пасля станаючых вядуцца камісіі маі папрымаць маё раізнне вырабце спецыяльнасць акцёрска драматычнага тэатра і кіно.

ПАЛАСА ПЕРАШКОД

Кожны абітурэнт успрымае ўступныя іспыты як паласу перашкод. Каб ператрыць у Беларускаму дзяржаўнаму акадэмію мастацтваў, наша гераіня, акрамя ЦТ, прайшла тры этапы творчага вырабавання. Часамне ў карце на воем гады, вельмі моцнае хваляванне, строгія позіркі членаў камісіі — і вердыкт: інакш бліт атрымаваць 14 чалавек са 120 ахавотнікаў.

— Я рушыла ў поўную невядомасць. Іншыя абітурэнтцы ўжо мелі нейкі досвед: займаліся ў тэатральных гуртках, наведвалі майстар-класы і ездзілі на праслухоўванні ў Маскву, Санкт-Пецярбург. Страх не адпуская мяне, пакуль не прайшла ўсе этапы, бо іспыты я здала без папрымыкі родных і сяброў, якія былі на адлегласці. Памятаю першы экзамен: чытала маналог Жан-Поль Сартра, а ўнутры ўсё ледзяна ад хвалявання. Калі іншыя абітурэнтцы сталі адсейвацца, неаднаразова ўзнікала пытанне: «А што трэба паказаць камісіі?» У выніку я апынулася за крок ад паступлення на бюджэт, мне не хадзіла некалькіх балаў. На душы стала пуста і балочна, бо запанавы вар'янтны і не разгядала. І я заўсёды, ў складана момант на дапамому прыйшоў самы блізкі чалавек — мама. Менавіта яна настаяла на тым, што і павінна скончыць Акадэмію мастацтваў.

ШТО ВЫ ТУТ ЗАБЫЛІ?

Іпер наша гераіня вучыцца на апошнім курсе БІАМ. Дзюжыць старанасці Юлія эдала атрымаць зніжку на навучанне, а пасля і перавесці на бюджэт. У заўважы кніжцы дзюжыць ёсць толькі адна дзюжыца, астатнія балы — дзюжыць. Я прызнаюцца маладая актрыса, вучыцца ў акадэмію складаюцца з вельмі розных момантаў: былі і дзюжыцца адкрыцці, і жаданне забраць дакументы. Некалькі разоў гераіня казала сабе, што трэба кінуць гэтую справу, што лепш бы вучылася на журналіста.

— З усмешкай успамінаю сваю першую сустрэчу з майстарам. Аставіны

здалася дзюжыны: Вячаслаў Паўлавіч Паўлюцэ зайшоў у кабінет, сеў за стол, паставіў побач кубак кавы і пачаў задаваць пытанні: «Што вы ў нас забыліся? Навошта вам гэта трэба? Вы ж разумеце: тут грошы няма». Тая размова мяне прызямліла, і з аўдыторыяй я пастрочыла расчараваная, малілася, каб ён не быў майстарам. Толькі праз час прыйшоў разуменне, што было за ўсё ў сваім жыцці я ўдзячна дум людзям: маме — за пастанову папрымыкі і любові, а таксама Вячаславу Паўлавічу, бо менавіта ён раскрываў у мяне актрысу.

А ВЫ АДЭКВАТНЫ?

У працэсе навучання будучыя зоркі тэатра і кіно не толькі развіваюць выхаванне і здольнасць выяўляць эмоцыі, а і злучаюцца фізічнай культуры. Студэнты праводзіць у спартыўнай зале на піль годзік, каб адлучыцца, леза жэз энтэкасі, прамацаваць мышцы.

Парада акцёрам-пачаткоўцам: калі ты сумняваешся хоць на хвіліну, не ідзі ў гэтую прафесію. Ты кожны раз станеш ускрываць душэўныя раны, каб сыграць патрэбную эмоцыю. Будзе вечная дылема: за ці супраць. І заўсёды пераважае апошняе. Трэба шчыра гараць сваёй марай, каб стаць акцёрам!

— Магу прывесці прыклад аднаго з самых запамінальных трэнінгаў: перад сабой запамінаць тэатральны аркуш. Нам казвалі ўвучы чалавек, які выклікае пачуццё нянавіці. Далей пачам некалькіх хвілін мы глядзелі на вобраз, а затым раззіралі паперку. Рабілі гэта з такой сілай, што ў некаторых пачыналася істэрэчка. Пасля трэба было скласці ўсе кавалачкі аркуша і папрысыць у чалавек прабаचना. У той момант са слязіма на вачы я ўбачыла сітуацыю з іншага боку. Звычайным людзям нельга назіраць за нашымі трэнінгамі, бо міхвалі ўзнікае пытанне: а вы адэкватны?

ХАЧУ КАХАЦЬ І ЖЫЦЬ

У маі гэтага года ў Рэспубліканскім тэатры беларускай драматургіі адбылася прэм'ера пастаноўкі «Альпійская балада», ў якой Юлія Лазоўская сыграла Джулію. Падчас рэпетыцыі дыпломнага спектакля дзюжыць заўважыцца рэжысёр Святлана Науменка, пасля чаго маладой актрысе прапачаваў галоўную ролю ў пастаноўцы наводле апошніцы беларускага пісьменніка Васіля Быкава.

— Многа чула пра Тэатр беларускай драматургіі. А ўпершыню прыйшла туды на «Шлоб з ветрам» — і мой святапагоддзі перавярнулася. Я не была знаёмая з «Альпійскай баладай», калі мяне прапачаваў наўдзельнічаць у спектаклі. Пасля прапачавання апошніцы агула хваля і хвалявання. Я адзюжыцца: добрая роля, але не мая. Мне больш пасуюць стрыманыя ўладарныя гераіні, а тут — раінная захаваная дзюжыцца.

Пазней з Джуліяй мя сталі адным цэлым, бо кожная актрыса прыносіць у персанажа нешта сваё. Кожны раз, калі пачынаецца спектакль, я перажываю, бо хочацца данесці да глядача ўвесь маштаб гэтай трагедыі. Ужо к сярэдзіне пастаноўкі выразна ўсведамляю: як і мая гераіня, хачу кахаць і жыць. На сцэне ёсць магчымасць гэта шчыра адчуць. Але пасля заўсёды паўстае пытанне: а што далей? Няўжо канец? Перад пачаткам «Альпійскай балады» выходжу на сцэну з думкай: людзі павінны зрадуць, як ім пананавала. Бо момант

ты шчасця доўжасца вельмі мала, трэба пражываць яго тут і цяпер.

КІНО — ГЭТА МАРА

Кожная актрыса-пачаткоўца эдала, вышчана эдала ў фільмах — ітакасі заўважыцца і невялікая. Наша гераіня пачала рабывць крокі ў кінематграфію ўжо на другім курсе. Першы камтэ праішоў наставоха, але на ролю Юлію так і не заўважылі: ў дзюжыцца не было досведу, Сёння ў фільмаграфіі актрысы — воесім праектаў.

— Трэба разумець, што кіно і тэатр усім розныя сфэры. У мяне была мара — правіць сабе ў абедзюжыц. Пашчасціла прапачаць з рэжысёрам Андрэем Кудзінчанкам на здымках стужкі «Хто я?» і «Дзесяць жыццёў Мядзведзя». На кастанту фільма «Дзесяць жыццёў Мядзведзя» ў мяне запыталі адно: «Ты ўмееш плаваць?» — «Так, вядома». Мне адобрылі і сказалі: «Вы-

датна, ты будзеш тануць». Былі доўгія трэніроўкі, я вучылася пераадоўваць прагн іску на пільбіні басейна. Належала затрымаць лядынае хаіт бо хвіліну, каб камера паслела зняць патрэбны кадры. Цяпер твая моманты з дзюжыцца самамі яркімі і экстрэмальнымі ўстапамі.

АБ АКЦЁРСКАЙ ПРАФЕСІІ

— Нельга сказаць, што акцёр у рэальным жыцці шчаслівы, у большасці яго ўразлівыя людзі, якія тонка на ўсё раэагуюць. Памножце свае пачуцці на піль і зрадуемее, што албавыацца ў нашых душах.

Вельмі абражае, калі акцёрскую прафесію не ўспрымаюць усур'ёз, маўляў, што ў гэтым складанага, самае цяжкае — вывучыць тэкст. Але ў сапраўднасці вывучыць тэкст — менш за піль адсоткаў ад усёй работы. Паспрабаваць яго праітэаць, прапачуць пра сабе, паспрабаваць выдасць эмоцыю — вое ў чым складанае пытанне.

Жыццё акцёра можна прапачуць з вельмі рэпетыцыямі. У кругавароце розны вельмі лёгка страціць сваё «я». Але Юлія Лазоўская не збярэга эдала з наменача ілху і жадна максімальна раскрываць у сваёй прафесіі.

Настася ЮРКЕВІЧ

Персанальнай выставай "Слухачы прастору" адзначае 75-годдзе Мікалай Таранда. Рэтраспектыўная экспазіцыя разгарнулася ў Мастацкай галерэі Міхайла Савіцкага.

Куратар юбілейнай выставы Кацярына Гафатава называе мастака "звычайна перадаем нейкага жанру". Сапраўды, велізарную частку аўтарскага творчага набытку, які налічвае ці не тысячы работ, складаюць выявы прыроды — у розных яе настроях, у розныя часіны. І менавіта прыроду, розную беларускую зямлю Мікалай Таранда лічыць галоўнай крынічай натхнення. Але за паўстагоддзя працы ён правіў сабе не толькі як жывапісец-пейзажыст. Імкненне да дасканаласці падштурхоўвала творцу займацца самадухоўна, спрабаваць свае сілы ў розных відах і жанрах. І гэтыя няясныя пошукі адлюстраваны ў рэтраспектыве.

Вядома, значную частку экспазіцыі складаюць жывапісныя пейзажы, але не менш увагі заслугоўвае друкаваная графіка ранняга перыяду з калекцыі Нацыянальнага мастацкага музея. Гэта таямніча-магічная серыя "Сенжескае возера" ў тэчніцы акавінта, лінагравюры з дэталізмам Аршаншчыны і імклівымі вільнямі Мінска. Мастак нарадзіўся і жыў у правансцы, звычайна аніявае характа некрутанга чалавечам прыроды. Таму не можа не ўзраціць, як пераканана ў афорэ "Рытм будоўлі" ён перадаў эстэтыку рукатворнага, індустрыяльнага — застэца, зусім далёкага ад яго натуры. І нібы ў працягу гэтаму брутальнаму і шчыльнаму Мікалай Таранда стварае серыяў афорэў "Сстры" з імклівымі і спакойнымі вобразамі высковых

Экспрэсія пейзажа

жанчын. З пяшчотай творца пейзажы не якія-небудзь прыгажосць калгасніц. У простых сукенках і хустках замест элегантных строяў, выматанна іж-жыя фізічнай працай, яны захоўваюць нейкую асабліваю графічнасць. З такім жа замільваннем ён стварае алеглым жаночыя вобразы — партрэты жанкі і дачкі.

У пейзажах Мікалай Таранда не імкнецца да фатаграфічнасці і па-збягае дэталізацыі. Фіксуе не натуру, а свае ўражэнні, якім бы замільваным ні падалася гэтак вызначэнне. У нейкі момант мастак настолькі аддзяляецца ад рэчаіснасці, што яго рабо-

ты завісаюць паміж фігураўнасцю і абстрактнасцю. І перад глядачом ужо не даволі канкрэтная мадалая зеляніна, а абагульненае "Дыханне жыцця". Жывапісец ідзе далей — і ад пазнавальнай рэальнасці застаецца толькі намёк. Гэта так званыя "экспрэсіі" — пейзажы-станы, што ўвільяюць сабой нібы выпадковыя спалучэнні кропак, ліній і плям. Часам у прыгладаных дзівных сплеччэннях аўтар пакідае паказкі, якія абуджаюць асацыятыўнае мысленне. Так, у рознакаляровым вярці можна разгледзець аравы або стрэлі даму, развесці зямлю і неба.

Адметна, што прырода на палотнах Мікалая Таранды знаходзіцца ў пастаянным руху, яна працягвае жыць. Мастак не "спынае" імгненне, як гэта зрабіў бы фатограф, а захоўвае працягла адрэзак існавання прыроды, нібыта здымае на кінастужку. Плывуць, бягуць навывшародкі, закручваюцца ў віры аблокі, гоўляюцца кроны дрэў і шапашы лісце, гуляюцца зайчыкі ў лустры азёрнай вады.

Нечаканым кантрастам на фоне сакавітых палотнаў з інтэнсіўнымі колерамі і няроўка з фактурнымі мазкамі аказваюцца стрыманыя і шчыя кравявіды, некаторыя з якіх сваёй празрыстасцю нагадваюць акарэлі з элігнічнымі нотамі. Нібы лунае ў паветры, як прывід, белы велічны храм. Бышам мроіцца сярэд голых дрэў і прызямістых шпорок хат.

Рэтраспектыва раскрывае розныя грані таленту аўтара і даволізі, што Мікалай Таранда не стаў закладнікам аднаго віду, жанру і кірунку. Ён можа быць розным, пачуваецца свабодна і ўпэўнена ў розных іпастасях.

Даніла ШЫКА

Фота Ташыня МАТУСЕВІЧ

Абстрактныя ў джазавых рытмах

жывапісе — Казіміра Малевіча. Гэта і талды было дзіўным, а зараз зусім здаецца казкой.

Болей за сто гадоў намагаюцца зразумець творы Малевіча, бяруць з іх прыклад. Нават калі ўсё незвычайнае было пад забаронай, наш горад захоўваў мастацкія традыцыі і вольны дух. Калі Савецкі Саюз даў слабінку, гэты творчы парастак ірвануў увывышню. Віктар Шылко быў у тэме. Ён стаў адным з удзельнікаў нефармальнага аб'яднання "Квадрат", якое дзейнічала чатыры гады. Сёлета ў ліпені Аляксандр Малей, адзін з арганізатараў "Квадрата", на асабістай выставе Галіны Васільевы "Just now" на тэме ўновісцаў сказаў, што "час перагарнуць гэтую старонку памяці і пачаць існаваць сучасны рух. А які ён будзе, ніхай вырашае моладзь". І "Прысвячэнне..." Віктара Шылко — якраз цягне на той акорд, якога чакалі "малевічэўнасці" Віцебска.

Творца даўно захоплены імпрэсіяўызмі, у тым ліку музычным. З гэтай прычыны на работах Віктара Шылко нібыта пакінулі адбіткі сваіх акордаў Джон Колтэрн, Джымі МакРыф, Кэйт Бэйсі, Луі Арматранг і іншыя. Злучэнне супрамастэцтва і джаза — аўтарскае знаходка.

"Прысвячэнне УНОВІСУ" Віктара Шылко ў Віцебскім Арт-цэнтры Марка Шагалана — аўтарскі ўспамін пра слаўнае мінулае. Гэтая згадка асабістая і музыкальная афарбаваная. Тут ёсць рытм, які апаноўвае глядача і вядзе праз залы. Спачатку ме паддалося, што тое мая ўласная ілюзія. Але ўсё стала на месцы пасля апеводу мастака пра ідэю і тэхніку.

Віктар Шылко разам з супрацоўнікамі арт-цэнтру стварыў цікавую гісторыю на задуманую тэму, змястоўны экскурс з элементамі лекцыі на мастацтва. Аповед філігранна выбудавана і па змесце, і па форме. Праект у гонсе кароткай, але карунай старонкі творчага жыцця Віцебска 1920-х гадоў нарадзіўся лёгка і хутка. Тэма шырока і важная. Калісьці незвычайна абставіны і год у Петраградзе прывялі ў правансцыны Віцебск зорку

Ге. Яна і прапанавала Віктару Аляксандравічу зрабіць уласны праект для Арт-цэнтру Марка Шагалана. Магчыма, тут ёсць пэўны сімвалізм: прысвячэнне Малевічу і Лісіцкай на другім паверсе, а на першым — манументальнае мастацтва і графіка Шагалана. Калісьці вялікі творчы сталі ворагамі, а Віцебск любіць іх аднолькава.

— Віктар Шылко працягвае і развівае паніжне канструктыўны дымнамічнага прыніпу. Жывапісец — гэта момант разважання ці, лепш кажучы, момант дыстанцыі. Усё ёсць з'яўляецца. Усё невыпадкова. Усё з'яўляецца курсам. Гэты выставачны праект дае ўвільяюць пра логіку колеру і формы ў беспарадкавай пра-кцыі мастака. Любы твор тут — увільяюць пра гарманічнае злучэнне колеру і формы ў беспарадкавай практыцы мастацтва. — Ахарактарызава-ла выставу Алена Гавалой.

Усе работы створаны ў 2022 годзе. Палітно, акрылявыя фарбы і складаная аўтарская тэхніка. Алена выключэнне — праца "Белая птушка. Прысвячэнне Казіміру Малевічу", з якой пачынаецца выстава. Яна напісана ў 1989-м, Гэта год з'яўляецца "Квадрата" і год трыумфальнага вяртання супрамастэцтва ў Беларусь. А ўвогуле, выстава не мае ніводнай ноты шкадальнага аб мінулым. Яна лёгкая, паветраная і атымістычная.

Жанна ІВАНОВА

Кожнае палатно на выставе як вучобны экспанат дамаструе філігранную мастацкую тэхніку. Віртуознае сплеччэнне колеру і фарбы — гэта "Формаўтварэнне П", а спакойная цеплыня першага "Формаўтварэння" выбудовае поўную гаму. Загадкавы трыпціх "Таямніца" прыцягвае увагу намёкам на партрэтныя вобразы самых вядомых ўновісцаў. Здаецца, тут вобраз Эль Лісіцкага з яго супрамастэцтвам пераходам вядомых уновісцаў. Здаецца, тут вобраз Эль Лісіцкага з яго супрамастэцтвам пераходам вядомых уновісцаў.

І карміў, і саграваў, і ратаваў...

Адзін з брэндаў Беларусі

Былае, сама назва краіны выклікае ўстойліва асацыяцыі з нейкімі прыроднымі адметнасцямі: скажам, акіян. Ці можна падобным чынам пазіцыянаваць Беларусь? Спрэчкі пра гэта доўжацца ўжо не першы год. Даследчык матэрыяльнай культуры Андрэй КІШТЫМАЎ перакананы, што адказ станоўчы — і болей за тое, ішчавочны...

Што ж можа стаць глабальным геаграфічным брэндам нашай краіны? Адказ — у чарговай гутарцы пра беларускія рэчы.

— Пільна агледзеўшы ўсю нашу тысячгадоваю гісторыю, можна апазру вызначыць той інтэгральны элемент, які заўсёды, у кожную эпоху, меў перадавую важнасць. Гэта лес. Ён спакоў веку карміў мясцо прадкаў, саграваў, ратаваў ад ворагаў... Першыя лініі жыцця многія пакаленні беларусаў прыводзілі ў драўняныя калыскі. З дрэва зроблены і наш асіновы лям — ламаніна.

Нават сёння лес займае 40% плошчы краіны, раней жа было куды болей: яго ва ўсе часы ваяліліна выскалі, ды і ад болей ён ірваруў. Колькі беларусы жывуць у лесе, столькі і акульчваюць яго. Болей за тое — лес зрабіў нашых продкаў дзейсным чынікам глабальных сусветных падзей. Без беларускай драўніны гісторыя чалавецтва, магчыма, была б іншая.

— Ці не знадала смельца свядаржанні?

— Глядзіце самі. Глабалізацыя насамроч пачалася не ўчора, а даволі даўно — у эпоху вялікіх геаграфічных адкрыццяў, пасля якой бадай ніводная цывілізацыя не развілася ўжо аласоблена. Яна часта пытаў у студэнты: што даўо беларусам адкрыццё Амерыкі? Не толькі бульбу і памідоры, але таксама і новыя рынкі збыту для нашай драўніны. Попыт на яе павысіўся проста шалёна: гэта ж асноўны матэрыял для будаўніцтва караблёў. Таму і наша эканоміка спазнала магутную трансфармацыю, атрымаўшы значнасць у сусветным маштабе.

Раней асноўныя экспартныя прадукты ў нас былі: яны Футра, мёл і воск. Даручы, усе яны таксама ўшчыльна ўзвязаны з лесам — згадваюцца ў аднаўнальных трапідыях бортніцтва, якія атрымалі статус элемента культурнай спадчыны чалавецтва. А ў эпоху актыўных марскіх паларожжаў сталі запатрабаваныя мачтавыя осыны, дубовыя абышкі, а таксама беларускі лён для ветразяў, канопі для пянькі і канатаў. А да ўсяго — паташ, або драўнінная зала. Яна ішла

на вытворчасць паруха, попыт на які таксама імкліва ўзрос, са здаўналай прычыны.

Апаведна, за фасадом вялікіх геаграфічных адкрыццяў стала беларускае дрэва, лён і пянька. Іх экспарт у свой час даў вільзіны штуршок для развіцця нашых земляў.

— Але чаму яны пастаўляліся менавіта з Беларусі?

— А вы з'еззіце ў лобую з вядучым на той час марскі дзяржаў — будзь тое Англія або Партугалья — і лёгка заўважыце, што такіх лясцоў, з якіх можна было б будаваць вялікія караблі, там бадай і няма. Можна, і былі калісь, але даўно ўжо ўсе высеклі. Вось таму карабельны лес пастаўляўся пераважна з Усходняй Еўропы. І наш край адірываў тут асабліваю роллю цягам некалькіх стагоддзяў.

— І сапраўды, пераўтварэнне Крычыва ў адзін з галоўных цэнтраў суднабудавання Расійскай імперыі — сапраўды вядомае загалка нашай гісторыі. Бо дзе Крычыв, а дзе мора? Есць паларожжа, той князь Пацёмкін, які стаў гаспадаром гаралка, проста падлоб пад сеце вывяскае вайсковыя замовы...

— Не думаю, што гэта такія ўжо загалка. Суднаверб будавалася там, дзе была добрая сыравінная база. У ніжняй пільні Дняпра быў наўрад ці знойдзе добрыя лясны. Хіба што на Валні. Але наколькі шліх шлоў па рэках, а Прыпіль цячэ праз Беларусь, то ў выніку атрымалася даўжэй, чым з Крычыва. Там з лагістыкай акуралі ўсё ў парадку: караблі сваім ходам рухаліся да мора па Сожа і Дняпры.

Даручы, калі ўжо зайшла гутарка пра загалка... Усе мы ведаем, што ў Крычыве былі суднаверб і адміралейства. Але дзе дакладна яны знаходзіліся — ласюць невядома. Гэта ішчавая хіба б таму, што ў тых мясцінах, без сумневу, можна знайсці мноства вартых артэфактаў для нашых музеяў. Спадзяюся, таямніца бліжэйшым часам будзе раскрыта дзякуючы камісійнай вышчыцы. Яе аналіз дазваляе вызначыць патэнцыяныя лакацыі — былыя катлаваны

докаў. Застаецца толькі ўзяць рывідку ды пачаць раскопкі. Спадзяюся, далучацца і паловныя археолагі, якія апошнім часам дасягнулі немалых поспехаў — згадыма хіба б дзевяцімгювы човен, выягнуты з лна Шчыры.

— Аднак там эпоха, калі караблі будаваліся з дрэва, урэшце скончылася...

— Так, Крымская вайна сярэдзіны XIX стагоддзя паказала, што драўняны флот не можа супрацьстаяць параходам. Зіваўласа б, у эпоху металу лясную справу Беларусі чакаў крызіс. Але загаралася ўсё наадварот. З пачаткам індустрыялізацыі сталі здабываць

І такая фабрыка была не адна. Добры прыклад зарваліны, і вытворчасць ўзніклі адна за адной. Скажам, тая ж Шклоўская фабрыка, якая існуе і да сёння, або Чацінкія... Нашы прагрэсіўныя прамысловыя разумелі, што позам з адукацыйнай расце і рызм на паперу. Даручы, у Гродне знаходзілася адна з чатырох у Расійскай імперыі фабрык алоўкаў.

— Цяжка не пагадзіцца з тым, што роля лесу была вялікай у традыцыйным грамадстве, дзе боольшасць людзей жылі ў паадномным корме? Але наўжо індустрыялізацыя ўсё не змяніла?

— Чаму ж, многіх і дасюль не баялася індустрыялізацыя. Так, збіральніцтва — гэта з вядома асацыяцыя з досвіткам эканомікі, таму дагістарычнымі часамі, калі яна мела прысвоівальны характар: што прырода дае, тое чалавек і берэ. Але ж і сёння дрэвы лесу — журавіны, ліскі, чарніцы — гэта для высокаўту магчымаць не толькі разнасташы рашчэн, але і заробіць сыну на ляскаві.

Дзе гэта да слова. Калі сур'ёзна, то другая палова XIX стагоддзя стала часам імклівай мадэрнізацыі лясной гаспадаркі. Паперна — толькі адзін з

выраб паперы з драўніны — і стала другой па аб'ёме вытворчасці па ўсёй імперыі.

А ў плане культуры вытворчасці і прагрэсіўных тэхналогій дык, мусіць, і першай: менавіта ў Добрушы ўпершыню ўвайлі высамгалазіныя працоўны дзень. Тендарны дырэктар фабрыкі Антон Ступіла выработалі запалковую алоўку, якая экспартавалася аж да ў ЗША! Увільяе, якая была прадпрымацніцкая жылка ў нашых продкаў: знайсці партнёраў за акіянам, ды яшчэ і без інтэрнэту...

У пачатку XX стагоддзя сталі рабіць фанеры, і на Беларусі а масава ўзніклі алдывенныя вытворчасці. Заводкі Лур'э з Пінска пастаўляў гэты матэрыял у Вену і нават меў там гандлёвае прадстаўніцтва. Сядзення ў знакамітых венскіх крэслах рабіў менавіта з пінскай фанеры!

Прычым фанера спатрэбілася не толькі для мэбля. Актыўна развівалася авіяцыя — а самалёты ж талды былі драўняныя. Мала хто ведае, што да вайны ў Мінску планавалі пабудавань авіяцыйны завод, прычым адным з аргументаў была менавіта наша лясістасць. На тых пляцоўках, якія ўжо насталі падрыхтаваныя, потам з вільзія трактарны завод ІМАЗ.

Даручы, у сувязі з індустрыялізацыяй адзначыў такую дэталю: нават знакаміты жалезныя самалёты мы ўпрыгожваем зубрамі — насельнікам нашых пушчэў. Пушча, таму, што ў глыбінні душы беларусы па-ранейшаму лодзі лесу.

Калі сёння мы будзем развіваць лясны брэнд, які мае самыя розныя аспекты (згадайма пра ўнікальную народную архітэктуру, паданні, міфалогію, экалогію...), гэта можа прынесьці вельмі размаіты плён — ад прамысловасці да турызму.

Ілья СВЯРЫН

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МАСТАЦКІ МУЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, вул. Леніна, 20.
Тэл.: 397 01 63
(акскурсійнае бюро)

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- Юбілейная выстава **“Чароўны Мінск”**, прысвечаная 125-годдзю за дня нараджэння выдатнага беларускага графіка, майстра лінаграфіі Анатоля Тычыны. **Да 13 лістапада.**
- Выстава **“Невядома аб вядомым. Пра што кажуць кветкі”**. У экспазіцыі будуць прадстаўлены творы з фонду музея, а таксама з карпаратыўнай калекцыі

ААТ “Белгазпрамбанк”. Да 13 лістапада.

- Выстава да 135-годдзя з дня нараджэння Марка Шагала. **Да 4 лістапада.**
- Выстава. Альтэрд Малішэўскі. **Рэтраспекцыя. Да 11 снежня.**
- Выставачны праект **“Жаночы род”. Да 1 снежня.**
- Экскурсіі: **“Ягого колеру зіма?”, “Казкі Усходу”, “Міфы Старэйшай Грэцыі і Рыма”**. **Праводзіцца заўсёды.**

УНП 100235472

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ-ЗАПВЕДНІК “НЯСВІЖ”

г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19.
Тэл.: +375 17 7020602, 20660,
+375 295518051, +375 291903149

Палацавы ансамбль:

- Міжнародны выставачны праект **“Castrum doloris. Пахавальны цырыманіял нясвіжскага двара”**. У складзе пастаяннай экспазіцыі.
- Часовая экспазіцыя **“GLORIA ARME: ваенна-гістарычная рэканструкцыя даспехаў і зброі”**. Вялікая выставачная зала. **Да 10 студзеня.**
- Выставачны праект, прысвечаны Году гістарычнай памяці, **“Ператвораныя ў попел. Генацыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны”**. Да 15 студзеня 2023 г. У экспазіцыійнай зале першага пусковага комплексу.

Мерапрыемствы:

- Квэсты: **“Палацавыя таямніцы”**; **“Музычная скарбніца Нясвіжскага палаца”**.
- Виртуальныя выставы: **“Ператвораныя ў попел. Генацыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны”**; **“Нясвіж – здабытак сусветнай культуры”**, выстава Паўла Татарнікава **“Магнацкія двары і замкі Беларусі”**.
- **Тэматычныя і аглядныя экскурсіі па гісторыка-архітэктурных помніках і ландшафтных парках г. Нясвіжа.**

Аддзел экскурсійнай і інфармацыйнай дзейнасці:
(г. Нясвіж, вул. Гейска, 1):

- Часовая экспазіцыя мастака Віктара Варанкевіча **“Погляд у мінулае”** да 30 лістапада.

УНП 600207920

МУЗЕЙ “ДОМ ВАНЬКОВИЧА”. КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА І ПАЛОВЫ XIX СТ.

г. Мінск, вул. Інтэрнацыянальная, 33а.
Тэл.: +375 17 363 77 96, +375 17 358 88 78

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- Выстава твораў мастакоў XIX – пачатку XX ст. **“Свет дзяцінства”** з фонду Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь. **Да 1 лістапада.**

УНП 100377771

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, пл. Парыскай Камуны, 1.
Тэл.: +375 17 243 10 41 (каса),
+375 17 361 54 93

- Опера ў 3-х дзеях. **“Мадам Батэрфлія”. 22 кастрычніка ў 18.00.**
- Балет у 2-х дзеях. Прэм’ера. **“Жызель”. 23 кастрычніка ў 18.00.**
- Канцэрт **“Памяць аб сонцы. Вакальныя цыклы М. Мусаргскага, С. Пракофьева, Д. Шахнавіча”**. **25 кастрычніка ў 19.30.**

- 3 цыкла **“Зоркі Вялікага тэатра Беларусі”**. **“PRIMA DONNA Святлана Данілюк”. 28 кастрычніка ў 19.00.**
- Балет у 2-х дзеях. **“Тры парасяці”. 29 кастрычніка ў 11.00.**
- Тэатралізаваны канцэрт з удзелам вядучых салістаў оперы і аркестра тэатра. **“Раманс трапяткі гукі...”. 29 кастрычніка ў 18.00.**

УНП 191081322

ЗАСЛУЖАНЫ КАЛЕКТЫЎ БЕЛАРУСКІ ТЭАТР “ЛЯЛКА”

г. Віцебск, вул. Пушкіна, д. 2.
Тэл.: +375 212 66 90 77 (каса)

- Народная камедыя на 1 дзень. **“Пятрушка”**. Спектакль ў феа тэатра. **23 кастрычніка ў 13.00.**
- Казка-фантазія на 1 дзень. **“Каля-Малая”. 23 кастрычніка ў 11.00.**

УНП 300001869

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТР СУЧАСНЫХ МАСТАЦТВАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, вул. Нярасава, 3. Тэл.: 399-09-78

- Выстава мастакоў з Беларусі і Расіі **“Песняры зямлі беларускай”**. **Да 23 кастрычніка.**
- Праект мастака **Сяргея Лескея “Шэп”**. **Да 23 кастрычніка.**
- Персанальная выстава **Вялянчана Нуднова “Цела Вады”**. **Да 23 кастрычніка.**

- Виртуальны праект **“Адзіная спадчына”**. Даступны на сайце ncsm.by. **Да 31 снежня.**
- Выстава **“HOMESAPIENS. ЗАМЕДЛЕНИЕ. GREENHOUSE”**. **Да 23 кастрычніка.**

УНП 192545414

г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 47. Тэл.: 272-78-14

- Выставачны праект **“Трыенале маладых мастакоў”**. **Да 20 лістапада.**
- Выстава беларускіх народных рамёстваў **“Праз стагоддзі ў будучыню”**.

БЕЛАРУСКІ ДЗІРЖАЎНЫ МУЗЕЙ ГІСТОРЫІ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

г. Мінск, пр-т Пераможцаў, 8.
Тэл.: +375 17 203 07 92, +375 29 144 07 92,
+375 17 327 11 66

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- Выстава. **“Пасляваенная архітэктура Беларусі ў архіўных дакументах і матэрыялах. 1945—1955 гг.”**. **Да 24 кастрычніка.**
- Выставачны праект **“Вызваленне Еўропы” ў рамках Міжнароднага праекта “Тэрыторыя Перамогі”**, які аб’ядноўвае 250 музеяў і ваенна-гістарычных цэнтраў Расіі і іншых замежных краін.
- Анлайн-выстава **“Пінская рачная ваенная флятылія”**.

УНП 100235472

МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА МАСТАЦТВА ў в. РАУБІЧЫ

Спарткомплекс “Раўбічы”, Мінскі раён.
Тэл.: +375 17 507 44 68

- **Пастаянная экспазіцыя.**

УНП 100377771

Трыенале – у “Максіму маладых”

Больш за паўсотню маладых мастакоў сталі удзельнікамі II Трыенале: 20 кастрычніка ў Нацыянальным цэнтры сучасных мастацтваў адбылося ўрачыстае адкрыццё выставы, на якой, акрамя таленавітых юнакоў і дзячат, сабраліся дасведчаныя прафесіяналы.

Прадстаўнікі Беларускага саюза мастакоў, мастацтвазнаўцы, галерысты прыйшлі падтрымаць пачаткоўцаў, што наўпрост адпавядае мэтам конкурсу. Сярод яго задач таксама — павышэнне прафесійнага майстэрства, папулярызаванне нацыянальнага выяўленчага мастацтва.

Фінальны этап гэтага рэспубліканскага конкурсу быў задуманы як праект, вынікам якога стане выстава сучаснага беларускага мастацтва, мастацтва, якое стварае маладыя. Яе думкі і пачуцці, увасобленыя ў творах, выкананых у розных тэхніках, накіраваны на захаванне і развіццё традыцый беларускай культуры.

Падчас выставы, якая працягнецца да 20 лістапада, журы вызначыла пераможцаў у намінацыях: **“Жывапіс”**, **“Графіка”**, **“Скульптура”**, **“Манументальнае мастацтва”**, **“Дэкаратыўна-прыкладнае мастацтва”**, **“Фатаграфія”**, **“Навацыя”**, **“Мастацкая дынастыя”**. Аднак свой голас за ўпадабаннага аўтара змаглі і удзельнікі цырымоніі адкрыцця. Каму дастанецца прыз глядацкіх сімпатый **“К”**? Інтэрв’ю з нашым пераможцам чытайце ў лістападзе — у рубрыцы **“Максіма маладых”**.

Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь

аказвае фізічным і юрыдычным асобам паслугі па рэстаўрацыі і кансервацыі ікон, твораў выяўленчага і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.

Тэлефоны: **(17) 397 01 63; (25) 667 78 19**

СПАЧУВАННІ

Калектыў Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь выказвае шчырыя спачуванні загадкаму адрэзу старажытнабеларускага мастацтва музея Карпенка Алена Уладзіславаўна ў сувязі з напатакушым яе горам – смерцю маці.

З пытаннямі размяшчэння рэкламы звяртацца па тэлефоне **8 017 286 07 97** або па электроннай пошце reklama@kultura-info.by

Цікавыя віктарыны, афішы яркіх імпрэз, навіны культурнага жыцця – усё гэта ў нашым тэлеграм-канале **@kultinfo**

ШТОТЫДНЕВАЯ ГРАМАДСКА-АСВЕТНІЦКАЯ ГАЗЕТА ДЛЯ ДАСУГУ (КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА)

Выдаецца з кастрычніка 1991 года.

Заснавальнік — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. Рэгістрацыйнае пасведчэнне № 637, выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавешкая ўстанова **“КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА”**.

Дырэктар — **ДУЛІВІЧ Віктар Іванавіч**.

Першы намеснік дырэктара — **КРУШЫНСКАЯ Людміла Аляксееўна**.

Намеснік галоўнага рэдактара — **ШЧУРОК Жанна Іванавіч**.

Адказны сакратар — **Галіна МАЛІНОВСКАЯ**;

Рэдактар адрэза: **Юген РАГІН**;

Аглядальнікі рэдакцыі: **Надзея ПАВЕЛ СЛАДУХУ, Ілья СВІРЬІН, Юры ЧАРНЯКЕВІЧ, Дзмітр ШУЙКА, Зміцер ЮРКЕВІЧ, Настася ЮРКЕВІЧ**.

Прыёмная: **(017) 334 57 41**, **220013**, Мінск, пр. Незалежнасці, 77. Чварцёрты паверх. Бухгалтэрыя: **(017) 334 57 35**.

Адрас рэдакцыі: **220013**, Мінск, пр. Незалежнасці, 77, чварцёрты паверх.

Тэлефоны: **(017) 286 07 97, (017) 334 57 23**. Тэлефон-факс: **(017) 334 57 41**.

Рэкламны адрэс: тэл: **(017) 286 07 97**.

Аўтары доніскаў паведамляюць прозвішча, поўнаасцю імя і імя па бацьку, пашпартныя звесткі (нумар, дату выданьня, кім і калі выдадзены пашпарт, асабісты нумар), асноўнае

месца працы, зваротны адрас. Аўтарскія рукапісы не рэдакцыйна і не вяртаюцца. Межы населенага пункта не адпавядаюць пункту гледжання рэдакцыі. Аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць матэрыялаў. **“Матэрыялы на правах рэкламы.”** © “Культура”, 2022.

Наклад 3126. Індэксы 63875, 638752. Рознічны кошт — па дамоўленасці. Падпіска ў адрок 21.10.2022 у 18.00. Замова №2381. Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства **“Выдавешча “Беларускі Дом друку”**, **220013**, г. Мінск, пр. Незалежнасці, 79/1. ПП № 02330/106 ад 30.04.2004.

Сайт: www.kultura-info.by
e-mail: kim@kultura-info.by